

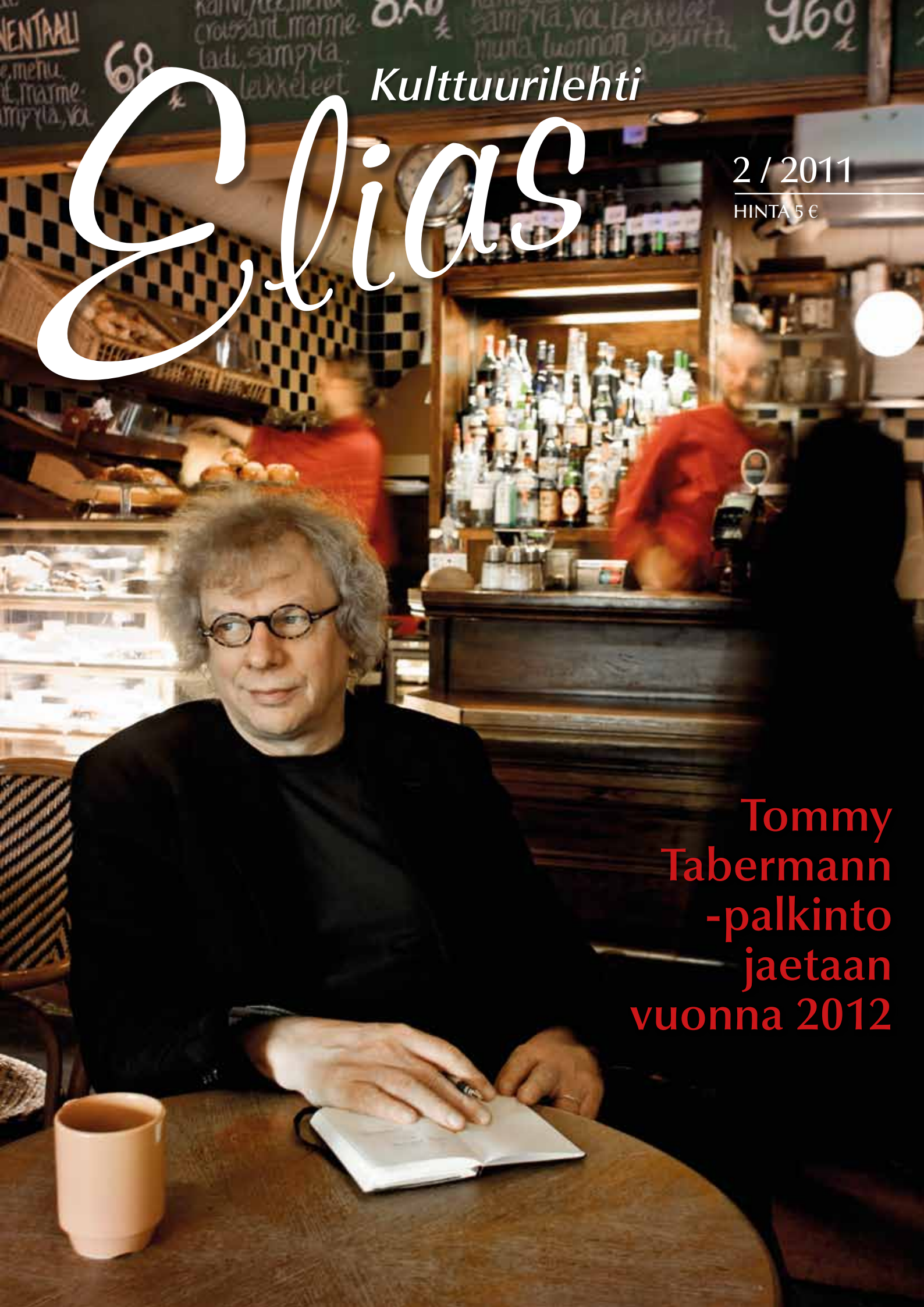
Kulttuurilehti

Elias

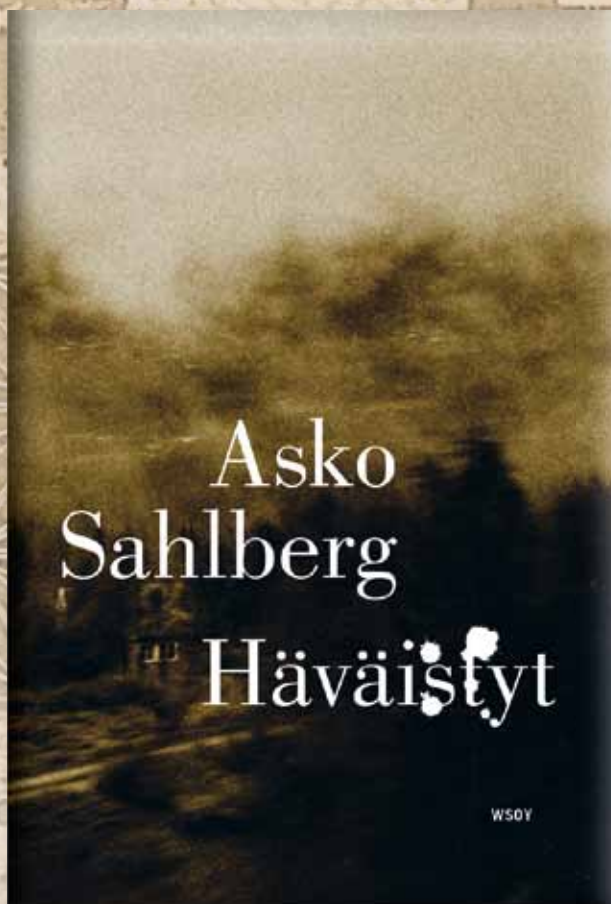
2 / 2011

HINTA 5 €

Tommy
Tabermann
-palkinto
jaetaan
vuonna 2012

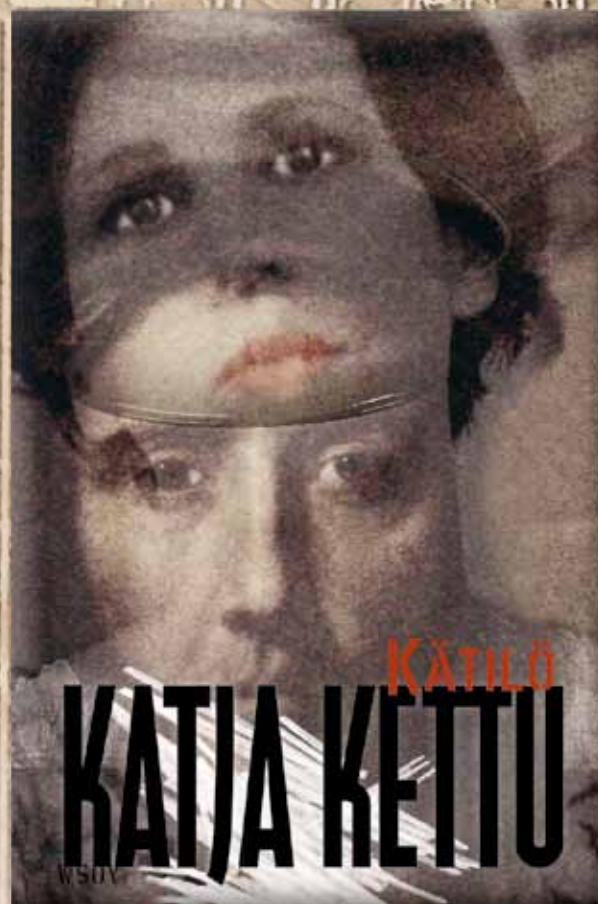
Syksyn kiitetyt helmet

Asko Sahlberg HÄVÄISTYT

”Loppuun asti hiottu kieli ja sanonnan ainutkertainen rytmi luovat Sahlbergin proosaan yhä uusia tunteiden ja meditaatioiden kerroksia, joita vielä lisää kertojanään tai tarkemmin sanoen kertojien äänten tyystin omintakeinen käyttö.”

JOUKO GRÖNHOLM, TURUN SANOMAT

Katja Kettu KÄTILÖ

”Kettu tuntee sodan, salahankkeiden, tappojen ja kenttäseksin kylvämisen aiheen perinpohjin, ja Kätilön tietoliitteet opastavat hyvin muutkin yleisen tason karuihin faktoihin.”

ANTTI MAJANDER, HELSINGIN SANOMAT

WSOY

2/2011

Kulttuurilehti

Elias

JULKAISIJA
Uudenmaan Kirjoittajat ry

PÄÄTOIMITTAJA
Kari Varvikko

TOIMITUSSIHTEERI
Jorma Hyvönen

TOIMITUS
Uudenmaan kirjoittajat ry /
Elias
PL 311,
00531 Helsinki
uudenmaan@gmail.com

SUUNNITTELU JA TAITTO
Jauri Varvikko

ISSN 0783-7763

PAINO
Tyyllipaino Oy 2011, Helsinki

Kulttuuri-, mielipide- ja tiede-
lehtien liitto Kultti ry:n jäsen
www.kultti.net

Kansikuva: Tommy Tabermann.
Pete Aarre-Ahtio

Sisällys

Pääkirjoitus	4
<i>Kari Varvikko</i>	
Iloa ja ivaa Pentinkulman päivillä	6
<i>Eeva Vänskä</i>	
Kirjoittajat tarvitsevat yhteisöjä	8
<i>Tarja Okkonen</i>	
Hautajaiseni, novelli	10
<i>Tarja Okkonen</i>	
Kyllä kissa tietää	11
<i>Elsbeth Antonelli</i>	
Kertomus suuresta rakkaudesta	12
<i>Tarja Okkonen</i>	
Risto Erosen Postuumi neljäkiloinen	14
<i>Tarja Okkonen</i>	
Jumissa keskellä	13
<i>Elsbeth Antonelli</i>	
Mielessäni Arvo Salo	16
<i>Kari Varvikko</i>	
Kirja-arviot	18
Kirjallisuusvisa lukijoille	24
Kirjakahvila	26

TILAA ELIAS!

Lähetä tilaus yhteystietoinesi (nimi, postiosoite, puhelin) osoitteeseen uudenmaan@gmail.com, tai Uudenmaan Kirjoittajat ry, PL 53, 00531 HELSINKI. Paluuviestissä saat tilinumeron, jolle voit maksaa lehden hinnan, eur 6,00 (sis. postimaksun). Kun suoritus on kirjautunut tilillemme, postitamme lehden Sinulle.

UUDENMAAN KIRJOITTAJAT RY

Puheenjohtaja
Pentti Peltoniemi
Varapuheenjohtaja
Kari Varvikko

Taloudenhoitaja
Christine Hammar
Jäsenet (varajäsenet)
Jorma Hyvönen (sihteeri)

Lincoyan Kekki (webmaster)
Riku Räihä
John Kiviranta
Harri Roussi

Tarja Okkonen
Kaija Räihä (vj.)
Usko Tuukka (vj.)

Kirjailijat ja sisällissodan punaiset naiskaartilaiset

Tiedekirjailija, valtiomaist. Tuulikki Pekkalainen on tehnyt sisällissodan punaisista tuntemattomista naisista tutkimuksen 'Susinartut ja pikku immet'. (katso s. 22) Kun tänä vuonna tulee kuluneeksi 150 vuotta Juhani Ahon syntymästä, mietin miten hän, Ilmari Kianto ja F.E. Sillanpää kokivat aikanaan sisällissodan ja punikinaiset.

Susinartut oli Kiannon käyttämä ilmaisu punaisista naiskaartilaisista ja siitä hän sai leiman otsaansa. Myös Aho oli aluksi punaisille merkitty mies. Sittemmin 'Hajamietteitä kapinaviikolta' teoksen myötä, vaikka sen vastaanotto aluksi olikin nuiva, Aho sai jonkinlaisen synninpäästön. Sillanpää ei oikein tiennyt miten suhtautua sisällissotaan, mutta 'Hurskaan kurjuuden' ilmestyttyä hänen toimiaan lopulta kiiteltiin.

Vuonna 1918 Kianto oli 44, Aho 57 ja Sillanpää 30-vuotias.

Kianto kohdisti säälimättömän vihansa punakaartin naisiin. Köyhälistön kuvaaja vaati kaikki 'puna'iset naarassudet' surmattavaksi, jotta ne eivät enää synnyttäisi punaisia pentuja. Hän väitti punaisten naisten myyneen "siveytensä ryssien sotajoukoille". Naiset olivat raakalaismaisia susinarttuja ja kirjailija ehdottikin otosperiaat-

teella punaisiin naisiin kohdistettuja teloituksia.

Pekkalaisen mielestä Kiannon näkemykset olivat lähellä natsismia. Samankaltaisia ajatuksia kuin Kianto esittivät tuolloin myös Martti ja Lauri 'Tahko' Pihkala. Kiannon on arveltukin käyvän kahden rintaman sotaa, jossa hän punaisia panetellen vaimensi itseensä kohdistuvaa valkoisten kritiikkiä.

Historia on joskus ironista. Talvisodan aikana Ilmari Kianto jätti kotinsa eteiseen Suomussalmella venäjäksi kirjoitetun viestin, jossa hän pyysi neuvostosotilaita säästämään kotinsa. Samalla hän mainitsi – ilmeisen viattomassa tarkoituksessa – muutamalla sanalla suomalaisten joukkojen asemista. Taloa hävittämään saapuneet suomalaiset sotilaat ottivat viestin talteen ja viestin perusteella Kianto joutui vangituksi ja tuomituksi maanpetoksesta.

Punaisia naisia – erityisesti naiskaartilaisia – vastaan suunnatun ankaran tekstin kirjoittaja istui siis vankilassa samaan aikaan, kun monet naiskaartilaiden jälkeläiset taistelivat rintamalla itsenäisen Suomen puolesta.

Aho piti tarkkaa päiväkirjaa koko sisällissodan ajan.

Valkoiset pyrkivät kirjoituksiinsa ja puheissaan saattamaan asetta kantavat naiset naurun-

Kari Varvikko

alaisiksi, naisen paikkahan oli kotilieden ääressä. Kirjoittaessaan kadulla näkemästään naiskaartilaisesta Aho toteaa, että se on "ei poika, vaan nainen, tyllerö, paksu ja pyöreä, kivääri olalla, vyöllä patruunavyö, jalassa keltaiset nyörikengät, päässä villainen hiihtomyssy – sanalla sanoen nainen aseissa".

Ahon mielestä naisten aseistaminen saksalaisia vastaan oli naurettavaa ilveilyä:

"Housuissaan y.m. miesten pukineissaan usein kumminkin naisten kengät jaloissaan ja paljon ihomaalia kasvoillaan, olivat nämä kaartilaiset hyvin nautettavan näköisiä vahdissa kivääri olalla ollessaan. Muuten olivat he aivan kuin pieniä piruja."

Miettiessään, mitä punaisille vangeille olisi tehtävä, kirjailijan herkistynyt omatunto keksi mel-

ko ronskin ratkaisun. Jospa vangit vietäisiin Saksaan! Siellä riittäisi sotavangeille töitä ojureina ja kuokkureina.

Aho pohtii, että pieni opintomatka Saksaan olisi monelle hyvä oppi ja kurssi. Kirjailija ehdottaa ainakin puolitosissaan vaihtokauppaa: he lähettivät sotamiehiä tänne, me työmiehiä sinne.

Ehdotus ei ehkä ole niin sydämetön kuin äkkiä näyttää. Aholla saattoi olla suorastaan vilpitön halu säästää vankeja epäinhimillisiltä vankileireiltä. Aikansa kehyksissä vanhan humanistin esittämä orjakauppa edusti kenties hirtehistä armeliaisuutta.

Aholle ei varmastikaan ollut helppoa se, että hänen poikansa lähti taistelemaan punaisten puolella. Teekkari-poika pelastui vankileiriltä ja tuomiolta Ahon puolison, taiteilija Venny Soldanin tuttavvan, Mannerheimin avulla.

Soldan oli sisällissodan aikana kahden rintaman välissä sekä miehensä kärsimyksen että poikansa uhmapäisyyden vuoksi. Venny oli ehdottomampi pasifisti kuin mie-

hensä ja vieroksui voimakkaasti valkoisten voitonriemua ja kostotoimia.

Kirjassaan 'Hurskas kurjuus' tuleva nobelikirjailija Frans Emil halusi valkoiselle lukijakunnalle esitellä erään vihatun punakaartilaisen. Alusta pitäen näyttää selvältä, ettei Sillanpää pyrkinytkään sisällissodan yhteiskunnallisesti pätevään kokonaiskuvaukseen.

Taistelujen osapuolien välissä pysytellen hän oli puhutellut kumpaakin luokkaa ja pettynyt niihin jokseenkin tasavertaisesti.

Valkoisten voittonsa jälkeen käynnistämät kostontoimenpiteet teloituksineen herättivät Sillanpäässä suuttumusta.

Juhani Aho oli yksi harvoista, joka oivalsi Hurskaan kurjuuden merkityksen koko kansakunnalle. Ahon omat Hajamietteensä kapinaviikoilta noudattelivat hyvin samansuuntaisia ajatuksia kuin Sillanpään varsinkin siinä, mikä koski voittajien suhdetta voitettuihin

Vaikka saksalaisten tulo Helsinkiin 1918 oli Aholle 'elämän ihannin päivä', hän kuten Sillanpääkin

kuitenkin kavahti valkoisten kosta eikä syttynyt edes heidän voitonparaatistaan 16. toukokuuta.

Kun 30-vuotias Sillanpää kävi sisällissodan jälkeen tapaamassa kunnioittamaansa 57-vuotiaasta mestaria, Aho myönsi väsymyksensä ja masennuksensa. Pappilan kasvatti ja puolta nuorempi mäkituvan poika olivat kumpikin lähtökohdistaan liikkuneet rintamien väliin. He ymmärsivät toisiaan.

Sisällissodassa Sillanpää yritti olla puolueeton. Hän joutui kuitenkin vuoron perään kummankin sodan osapuolen pidättämäksi ja hän arvosteli sekä punaisten että valkoisten suorittamia väkivallantekoja.

Luokkayhteiskunnassa köyhälis-
tön ja porvarien rajat olivat jyrkät. Suurin osa maamme sivistyneistöstä oli valkoista. Niin kirjailijoistakin. Kiannosta ja Sillanpäästä Juhani Ahon erotti paitsi ikä ja pidempi elämän kokemus, ennen kaikkea se, että hän oli myös leh-
timies, joka meni kadulle rapor-
toimaan, kun veli ampui veljeään.

KARI VARVIKKO

Ensimmäinen Tommy Tabermann –kirjallisuuspalkinto jaetaan 2012

TOMMY TABERMANN –kirjallisuuspalkinto jaetaan ensimmäisen kerran joulukuussa 2012, jolloin tulee kuluneeksi 65 vuotta kirjailijan syntymästä. Tommy Tabermann –palkinto myönnetään kirjallisin perustein ja sen myöntämisperusteet kiteytyvät suuriin teemoihin, joita Tabermann omassa kirjailijatyössään piti esillä neljän vuosikymmenen ajan – esikoisesta viimeiseen teokseen: rauha ja rakkaus, yhteiskunnallinen ja kansainvälinen solidaarisuus sekä työssä ja elämässä elävä utopia.

Palkinto on huomionosoitus kirjallisesta työstä ja se myönnetään aluksi 2-5 vuoden välein.

Palkinto sisältää rahaosuuden, kirjailijaresidenssimahdollisuuden sekä muistoesineen, joka liittyy palkinnon Tabermannin lapsuus- ja kasvuympäristöön ja -yhteisöön.

Palkinnon myöntää Uudenmaan Kirjoittajat ry, jonka perustajajäsen ja tukija Taberman oli, yhdessä yhteistyökumppaneidensa ja Tabermannin kirjallisten yhteistyötahojen kanssa.

Uudenmaan Kirjoittajat toimii palkinnon myöntävien tahojen koordinaattorina.

Palkinnosta päättävään palkintoraatiin kuuluvat Uudenmaan Kirjoittajien edustajan ohella toimittaja-kirjailija Tuija Wuori-Tabermann sekä vaihtuvina edustajat Raaseporin kaupungista ja kustannusalta.

Suomalainen nykykirjallisuus loisti Urjalassa Iloa ja ivaava Pentinku

Urjalan Pentinkulma täyttyi jo 34. kerran kirjailijoista sekä kirjallisuusihmisistä. Lauantaipäivän keskustelivat esikoiskirjailijat, nykyiset ja entiset. Samalla paljastui, mitä ilo ja iva oikein kirjailijoille merkitsevät.

MUKANA UUSIEN esikoisten paneelissa oli 13 esikoiskirjailijaa. **Taija Tuomisen** johdolla panelistit kertoivat, miksi he kirjoittivat kirjansa, sekä pohtivat ilon merkitystä kirjoittamisessa.

Janne Kuusi (Vapaus, Like) teki aiemmin elokuvia, mutta työ ei enää maisnut. Niinpä hän päätti tehdä jotain muuta mitä osaa.

– Halusin päivittää yhteiskunnallisen proosan tähän päivään.

Kuusen mielestä Suomessa on podettu liian pitkään ja liian syvään krapulaa 1970-luvun kanta-aottavuudesta. Hän haluaa tuoda yhteiskunnalliset aiheet taas esiin.

– Ivaan kirjassani taloususkontoa, en taloususkovaisia, sillä heiltä on ilo kadonnut.

Osaatko meloa?

Antti Leikas (Melominen, Siltala) puolestaan sanoo, että ”oli pakko kirjoittaa”. Hän paljastaa kirjansa otsikon merkityksen: melominen merkitsee sitä metodia, jolla onnistuu tekemään kaiken nukkumatta.

– Ilo ja iva yhdistyvät itseironiassa.

Pia Pesonen (Urho Kekkosen Straß, Teos) sanoo, että kirjoitti, koska nauraa Kekkoseksi.

– Ilo tulee siitä, että saa ivata vallanpitäjiä. Heitä pitääkin ivata. Mielestäni hyvä ironia kunnioittaa lukijaa.

Saara Henriksson (Moby Doll, Into

Helen Moster kertoo, että hylky alkoi ”kummitella” hänelle aiheena. Takana Uudet esikoiset -paneelin vetäjä, Taija Tuominen.

Uudet esikoiskirjailijat kukitettiin keskustelun lopuksi. Edessä Alexandra Salmela (oik.) sekä Marja Leena Virtanen.

Kustannus) etsii kirjassaan tuntemattoman vieraan olennon kohtaamista, tässä tapauksessa valaan.

– Pohdin kommunikaation mahdollisuutta silloin, kun ei ole yhteistä kieltä. Tutkin sitä, miten musiikki tai vain äänet voisivat yhdistää mieliä.

Saaran mielestä ilo on mieltä ja mielekkyyttä kirjoittamisesta, koska silloin itse voi parhaiten.

Väkivaltaa vastaan huumorilla

Iida Rauma (Katoamisten kirja, Gummerus) puolestaan haluaa muuttaa väkivaltaa puhumista.

– Haluan osoittaa, että aivan tavalliset ihmiset kykenevät väkivaltaan.

Iidaa jäi vaivaamaan välinpitämättömyys, kiire ja moni muu asia kun hän oli töissä vanhainkodissa. Myös hän itse on kohdannut väkivaltaa kouluaikaanaan.

– Huumori on hyvä tapa käsitellä raskaita asioita. Ivaan suhtaudun varauksella, haluan ymmärtää kirjojeni henkilöitä.

Mari Koski (Sch, Poesia) on kiinnostunut kielessä olevasta vieraudesta.

– Missä menee kielen ja kommunikaation rajat?

Hän uskoo, että tekstissä on mahdollisia kohtaamisen paikkoja.

Ilman päivillä

– Ivassa muodostetaan mielestäni etäisyyttä. Ilo ja huumori taas ovat laajuutta, jossa ei ole etäisyyksiä.

Marja Leena Virtanen (Aida, Tammi) haluaa osoittaa, että isoäitejä on erilaisia. Kaikki eivät suinkaan ole välittäviä ja ymmärtäviä.

– On tärkeää huomata, että isoäidit ovat myös naisia.

Marja Leena pelkää sanaa ”iva”. Hän ei halua suhtautua ivallisesti henkilöihinsä.

Eksyminen ja paluu kotiin

Selja Ahava (Eksyneen muistikirja, Gummerus) kertoo, että hänen kirjansa sai alkunsa pitkästä hiljaisuudesta.

– Olin läpikäynyt työuupumuksen. Kaikki kirjoittaminen meni tukkoon. Sitten kuitenkin ihan yhtäkkiä, ja vähän pelottavasti, tekstiä lähti tulemaan. Se oli hyvin intuitiivinen prosessi.

Selja sanoo kirjoittaneensa itsestään pois menetystä. Kysymyksessä oli myös eksyminen ja paluu takaisin kotiin.

Alexandra Salmela (27 eli kuolema tekee taitelijan, Teos) kirjoitti, koska se oli hänelle niin henkilökohtaista. Hän sanoo, että kaikki kirjan hahmot ovat hän itse.

– Kirjoitin pakkomielteisyydestä, siitä, miten tulla kuuluisaksi ennen kuin täyttää 28 ja siitä, miten tullaan täydelliseksi naiseksi.

Alexandran mielestä iva on keino peittää oma epävarmuutensa.

Timo Saarto (Vaitelias poika, Karisto) sanoo, että hän tunsi kuinka tarinat halusivat tulla.

– Minua kiehtoi mennyt aika, halusin pohtia esimerkiksi sitä, millaista elämää Puu-Pasilassa vietettiin.

Timo sanoo kuululleensa itsestään kirjoittamisen ilon lisäksi ivaavia ja mitä-töiviä ääniä, mutta onnistui selättämään ne kirjoitusprosessin kuluessa.

Hylystä aiheeksi

Helen Moster (Hylky, Avain) törmäsi työkeikallaan Vrouw Marian hylky -aiheeseen. Hylky jäi kummitelemaan hänen mieleensä, kunnes kirjailija päätti tehdä siitä kirjansa keskiön.

– Minulle ilo liittyy harmoniaan. Kirjoittaessa saa tehdä juuri sitä, mistä pitää. Minäkin sain valtavan suurta iloa siitä, kun sain kirjoittaa vanhanaikaisen ja kuivan metsän kuvauksen kirjani mukaan.

Arto Seppälä, Riina Katajavuori, Niina Repo sekä Laura Lindstedt keskustelivat muun muassa siitä, voiko kirjoittamista opettaa.

Sirpa Kyyrönen (Naispatsaita, Otava) käsittelee kirjassaan naisen ruumiillisuutta. Hän ei kiellä miehiä lukemasta kirjaa.

– Iloitsen kielestä ja sanoista. Kirjoittaminen on ilottelua.

Rea Tirola-Tyni (Silti kirkas, Kaarinan kaupunki) osallistui runokilpaan ystävän painostuksesta. Kävi niin, että Rea osallistui ja voitti kisan.

– Kirjoittaminen on tapa pysyä järkeisyydessään. Siinä oivaltaa myös, mitä itselle kuuluu. Minulle mieluummin iloa kuin ivaa tai ironiaa.

Ei vanhuutta mutta viisautta

Vanhat esikoiset -paneelissa keskustelivat **Arto Seppälä, Riina Katajavuori, Niina Repo** sekä **Laura Lindstedt**. Kaikki olivat sitä mieltä, että esikoiskirjailijatapahtuma on hyödyllinen ja kannatettava.

Arto Seppälä totesi, että esikoiskirjailija jää helposti ilman tukea, jos hän ei saa tukea kirjallisesta kentästä. Esikoisseminaari on tapa tutustua alan ihmisiin; samalla saa kokea yhteenkuuluvuutta muiden kirjailijoiden kanssa.

Niina Repo luonnehtii omaa esikoisseminaarikokemustaan näin:

– Teki hyvää tajuta, että todella on olemassa ja että mä olen oikeasti kirjoittanut tämän kirjan.

Niina Revon esikoiskirja ilmestyi vuonna 1994.

Laura Lindstedtin mielestä se, kun saa ”taantua lapsen tasolle” yhdessä muiden kanssa, yhdistää.

Kaikki ovat myös sitä mieltä, että kirjoittamista voi opettaa, ainakin tiettyyn rajaan saakka. Riina Katajavuori viittaa suomalaiseen tekstipajaperinteeseen ja sanoo, että kirjoittajakursseilla opitaan tekemään työtä. Sitähän kirjailijan työ lopulta on.

Teksti ja kuvat: Eeva Vänskä

Kirjoittajat tarvitsevat yhteisöjä

- Ukrille kuuluu hyvää, sanoo Kari Tahvanainen, joka on toiminut pitkään Pohjois-Karjalan kirjailijayhdistys Ukri ry:ssä ja ollut vuodesta 2007 Suomen Maakuntakirjailijat ry:n puheenjohtajana.

Ukri täyttää tänä vuonna 55 vuotta, mitä Ukrille kuuluu?

- Hyvää, toiminta on virkeää ja uusia jäseniäkin liittyy jatkuvasti. Juhlavuoden alla sanataiteesta vastannut Sanartas-jaostomme ”aikuistui” ja järjestäytyi omaksi yhdistyksekseen. Olemme iloisia siitä, että kirjallisuuden alan järjestöpohja on tällä tavoin vahvistunut maakunnassa. Ukrin juhlavuoden teemana on omakustanne. Olemme järjestäneet sen puitteissa mm. omakustannematinean ja koulutusta omakustanteen tekemiseen. Tekeillä on myös Ukrilastu, juhlavuoden antologia, johon kootaan kirjoituskilpailun parhaimmistoa sekä juttuja Ukrin historiasta ja toiminnasta. Juhlavuoden kunniaksi Ukri sai Joensuun kaupungilta myös uudet toimitilat vanhasta Arttelina tunnetusta puutalosta.

Millaisena näet Ukrin merkityksen Pohjois-Karjalan kirjoittamisesta kiinnostuneelle väelle?

Ukrin tarkoituksena on yhdistää kirjailijoita ja aktiivikirjoittajia. Käytännössä kaikki maakunnan kirjailijat ovat vuosikymmenten varrella olleet mukana Ukrin toiminnassa, vähintäänkin jäseninä. Toimimme myös yhteyslinkkinä mm. taidetoimikunnan suuntaan. Maakunnalliset kirjoittajayhdistykset ovat varmasti osoittaneet tarpeellisuutensa, niin myös Ukri. Kirjoittajat tarvitsevat yhteisöjä yksinäisen työnsä vastapainoksi ja taustatueksi.

– Suuret kustantamot ovat Suomessa menettäneet sivistyksellisen vakaumuksensa, ne toimivat lähinnä osakkeenomistajien etujen ajajina, sisällöstä on tullut toissijainen asia, Kari Tahvanainen sanoo. Hän on Suomen Maakuntakirjailijoiden puheenjohtaja.

Mitä erityisen ilahduttavaa on viime aikoina tapahtunut Pohjois-Karjalan kirjallisuuskentällä?

Uusia kirjailijoita tulee julkisuuteen melko tasaiseen tahtiin, ja se on ilahduttavaa. Viimeisin tulokas on jännityskirjailija Kati Saurula Kiihtelysvaarasta teoksellaan Koiruohon kaupunki (Arkintinen banaani, 2011). Joensuun kirjallisuustapahtuma on tänä syksynä kahdetatoista kertaa, teemana on Lukija. Tapahtuman vakiintuminen ja säilyminen on merkittävää. Ukri on nykyisin mukana sen järjestämisessä. Maakunnassa toimii myös pari pienkustantamoa, mikä monipuolistaa kirjallisuuden tarjontaa.

Entä onko teillä jotain kotikutoisia ongelmia?

Rahoitus on ainainen ongelma. Jäsenmaksutuotot eivät riitä toiminnan pyörittämiseen, vaan hankimme rahoitusta mm. kirjoittamalla kolumneja alueen

lehtiin sekä hakemalla projektirahoitusta. Pohjois-Karjalan taidetoimikunta tukee pääasiassa kuvataiteita, kirjallisuus on lähinnä sivuosassa valtion rahoituksessa tältä osin. Toinen ongelma, joka lienee yleinen kaikkialla, on jäsenistön tietty passiivisuus.

Miten määrittelet maakuntakirjailijan? Mitä tarvetta varten maakuntakirjailijoiden yhdistys on perustettu?

Suomen Maakuntakirjailijat ry. perustettiin 1972 vastapainoksi kirjallisuuden kentän Helsinki-keskeisyydelle. Yhdistyksen jäsenenä on kirjailijoita niin Helsingistä kuin Lapin perukoiltakin, joten maakuntakirjailija on sellaiseksi itsensä mieltävä kirjailija, kääntäjä tai kriitikko. Nykyisinkin pyrimme edistämään kirjallisuutta maan syrjäseutuja myöten, ja samalla tarjoamaan henkireikiä alueiden kirjoittajille. Marraskuussa järjestämme vuosittaisen Henkinen maalai-

Värtsiläläinen kirjailija, kotiseutuneuvos Otto Rummukainen palkittiin Pohjois-Karjalan kirjailijayhdistys Ukrin Vuoden kynä -palkinnolla. Se luovutettiin hänelle kirjailijamatineassa Kontiolahdessa 18.11.2010. Rummukainen palkittiin sinnikkäästä kirjailijantyöstään. Satavuotisjuhlavuottaan viettävä kirjailija on julkaissut vuodesta 1993 alkaen kaikkiaan kaksikymmentä teosta. Kaikki teoksensa hän on julkaissut omalla kustannuksella. Kuvas-
sa vas. Ukrin johtokunnan jäsen Mikael McKeough ja Ukrin puheenjohtaja Kanerva Tuominen. Kuva: Kari Tahvanainen

suus -tapahtumamme Outokummussa: Kirja ottaa päähän! Puntarissa lasten- ja nuortenkirjallisuus. Haluaisimme jäseniksemme tällä hetkellä eritoten esikoiskirjailijoita.

Katsot monesta näkökulmasta suomalais- ta kirjallista elämää. Mitä ajattelet kustantamoiden nykyisestä menosta ja kirjailijan asemasta?

Suuret kustantamot ovat Suomessa menettäneet sivistyksellisen vakaumuk- sensa, ne toimivat lähinnä osakkeen- omistajien etujen ajajina, sisällöstä on tullut toissijainen asia. Voisiko sanoa et- tä vanha kunnon kulttuuriporvaristo on menettänyt pelin? Se on suuri vahinko Suomelle. Kirjailijan asema on nykyhaas- teiden edessä heikko ja siksi on tärkeää kamppailla tekijänoikeuksien puolesta jatkuvasti, mm. tiedotusta kehittämäl- lä. Mutta eihän kirjailijoilla ole koskaan ollut helppoa.

Kustannusmaailma näyttää muuttu- van toisaalta mielenkiintoiseen suun- taan. Pienemmät kustantamot vahvis- tuvat ja syntyy myös uusia pienkustan- tamoja. Erilaista kirjallisuutta voidaan julkaista edelleen, kirjo säilyy. Ongelma- na on pienkustantamojen asiantuntemus ja laatu. Siihen tarvittaisiin valvontaa ja koulutusta.

Minkä neuvon antaisit kirjailijaksi pyr- kivälle?

Kirjailijuus on arvovalinta. Meillä Suo-

messa vain harva elää pelkästään kirjai- lijatuloilla, siksi moniammatillisuus on välttämätöntä, ja toisaalta antoisaa. Lu- kekaa Mika Waltarin Aiotko kirjailijaksi! Perusasiat eivät ole muuttuneet noista Waltarin päivästä.

Entäpä, millainen on Kari Tahvanainen kirjailijana? Mistä luovuus pulppuaa?

Viimeksi olen julkaissut runokokoel- man Kosmoskynällä ja kirjallisuuskri- tiikkikokoelman Kirjana kämmenellä. Olen kirjoittanut lyriikkaa ja lyhytproo- saa. Tekeillä ja haaveissa on romaanin julkaiseminen. Olen pitänyt mottonani

sanontaa ”alus-
sa oli sana”. Kieli ja kie- lenkäyttö ovat lumoaavia perusilmiöitä, joita haluan kehittää omaltakin osaltani.

Luovuus kumpuaa paitsi ihmisen mie- lenliikkeistä, myös luonnosta ja luonto- kuvastosta. Ihmisolennon mielenmai- sema on loputtoman mielenkiintoinen, joskaan ei aina miellyttävää ymmärret- tävää. Nuorena haaveeni oli tulla psyko- logiksi. Kirjailijanakin kiinnostuksesta mielen ilmiöihin on paljon iloa ja apua.

Tarja Okkonen

Olipa kerran faarao, joka käski mennä ja rakentaa elämäntalon käsi kiertyi käteen, silmät tarttuivat silmiin

Aavikolta hetkeksi piipahti faarao au- ringon poika

He istuivat ilta-auringossa elämänta- lon portailla heinäsiirikka soitti ja tuuli kuunteli säy- seänä nauttivat ruukun parasta Egyptin vii- niä

Naivisti ja Kaunosielu asuttivat elä- mäntalon

kirjoittivat unelmia ja hyvyys heidän kanssaan kotitonttu, kaareva jumalparta oli unen suojelija

Ja he elivät onnellisina elämänsä lop- puun suojellen pienempiään rakkauden kä- sillä elämäntalossa joka on pieni ja valoisa, hyviä tuoksua ja unia ja siksi siellä syntyvät alati uudemmat tuhannen ja yhden yön tarinat

Kari Tahvanainen: Kosmoskynällä, Kustannuskynnys 2009

Automaatti suoltaa e- kirjoja

NYKYÄÄN ON automaatteja sen seitsemään tarkoitukseen.

Yksi suoltaa vihkisormuksia, toinen usb-kaapeleista lcd-näyttöihin.

Muut, käytännöllisemmät (?) automaatit, kuten Punaisen Ristin, joka vaihtaa suklaan, juomat ja jopa iPodin rahaksi, joka lahjoitetaan hyvään tarkoitukseen. Näihin verrattuna ei ole ollenkaan outoa, että automaatti suoltaa e-kirjoja.

Kysymys kuuluukin: Miten e-kirjojen jakelu onnistuu? Nehän eivät ole kirjoja sanan varsinaisessa merkityksessä?

Tässä tapauksessa raha syötetään koneeseen, joka tulostaa viivakoodikuitin. Käyttäjä voi sitten skannata viivakoodin, joko e-kirjalukijallaan tai älypuhelimellaan ja ladata kirjan.

Kyseisen automaatin on valmistanut Japanilainen Glory Ltd, ja se lanseerattiin Tokion e-kirjamessuilla heinäkuussa 2011. Automaatti on vielä prototyyppivaiheessa. Konsepti on kuitenkin mielenkiintoinen.

Christine Hammar

HAUTAJAISENI Novelli

EN HALUA, että hän tulee hautajaisiini. En halua Markun ajavan partaansa huolellisesti, pukeutuvan mustaan pukuunsa, tuoksuvan vienosti miehislle, ja vähän sivussa, pää kumarassa surevan kunnioittavasti tilannetta. Hän rakastaa rituaaleja, hän olisi hyvä hautajaisvieras. Heti seremonian jälkeen hän kiirehtisi kotiinsa, koska hänellä olisi vielä töitä niin kuin aina. Hän ajattelisi, miten ikävää, etten ole enää elävien kirjoissa, mutta sellaista elämä on. Ja onhan paljon muitakin kuollut, läheltä ja ympäri maapalloa. Jos hän muisteli minua... kahvituksen aikana hän saattaisi puhella säästä tai ajan-kohtaisesta uutisesta vastapäätä sattuvan kanssa, ei, ehkä hän sittenkin olisi hiljaa ja järjestelisi mielessään projektejaan. Jos hän muisteli minua, hän voisi muistaa, miten pesin paprikaa, ja hän otti minut syliinsä takaapäin, ja minä sanoin paprikaa ruttuiseksi, mutta olihan se sentään luomu. Mistä tuo nyt tuli mieleeni, tuskin hän muistaa mitään, mitä olen sanonut, eikä hän seksiäkään hautajaisissa ajattelisi, tai mistä sitä tietää, onhan kuolemassa kiihottavaa niille, jotka jäävät henkiin.

Ystäväni eivät saa tulla. En halua, että he itkien katsovat, miten minut laitetaan kuoppaan ja lähtevät sitten istumaan kantakapakkaani. Olisi heillä ikävä minua, mutta surumielisellä tavalla heillä olisi kuitenkin mukavaa. Jostain he löytäisivät jotain, mikä naurattaisi heitä vähän, jos ei muusta niin papin puheviasta. Ja he yrittäisivät muka olla haudankavavia, ja Magdaleena sanoisi hirveää nauraa hautajaisissa, ja Kirsikka hyrähtäisi minun kyllä tuolla pilven päällä ymmärtävän, eikä Magdaleena viitsisi sanoa, ettei minua ole enää missään. Ja he muistelisivat, nauraisivat ja itkisivät värit ripsistään. Kyllä se ymmärtäisi, Stefanus sanoisi otsa kurtussa, tilanteesta myöhässä, kun naiset muistaisivat jo muuta. Katsoisi ympärilleen seurakuntasalin narikan luona ja ”otetaan” ennen kuin työntäisi rommin povitaskuunsa. Hänen pukunsa vuori repsottaisi, ja hartioilla olisi harmaita hiuksia, joita kukaan ei olisi nyppinyt. He lohduttaisivat toisiaan, ja heillä olisi lämmin ja hyvä suru.

Vanhempani eivät saa tulla. Äitini olisi liian surullinen. Mariseva suru on epä-kunnioittavaa kuollutta kohtaan. Isäni

alkaisi kysyä elämän oikeudenmukaisuuden perään, haluaisi laittaa tilille jonkun, joka tästä kaikesta vastaa. Heistä olisi niin katkeraa haudata tyttärensä, enkä minä halua, että he surevat minua niin. Aivan kuin heillä olisi oikeus minuun; tytär ei saa kuolla ennen vanhempiaan. Heidän surunsa vaatisi voileipäkakkuja - liha ja kala - asiallista käytöstä, ässäpireiteja, ja äitini käskisi veljeäni hankkimaan mustan puvun, jonka hän voisi kyllä maksaa, vaikka veljeni inhoaa pukuja ja haluaisi tulla farkuissa. Ja äitini itkisi lisää, koska hänellä on keski-ikäinen poika, joka ei osaa pukeutua ja tytär, joka kuoli ennen aikaansa.

Harri Juhani Ellonen ei saa missään nimessä tulla. Hän seisoi haudallani murtuneena kuin pikkupoka, jonka gerbiili karkasi metsään. Haudalleni hän ei kyllä tule ruikuttamaan, perkele. Hän olisi pettynyt minuun ja Jumalaan, johon puolittain uskoo, sen vuoksi, että nyt ehdottoman varmasti, hän ei voisi enää koskaan ripustautua minuun. Eikä tullut vanhuutta, jolloin muut olisivat minut hylänneet ja hän hoitaisi minua aivohalvauksen jälkeen ja olisin vihdoinkin hänen tunteittensa armoilla.

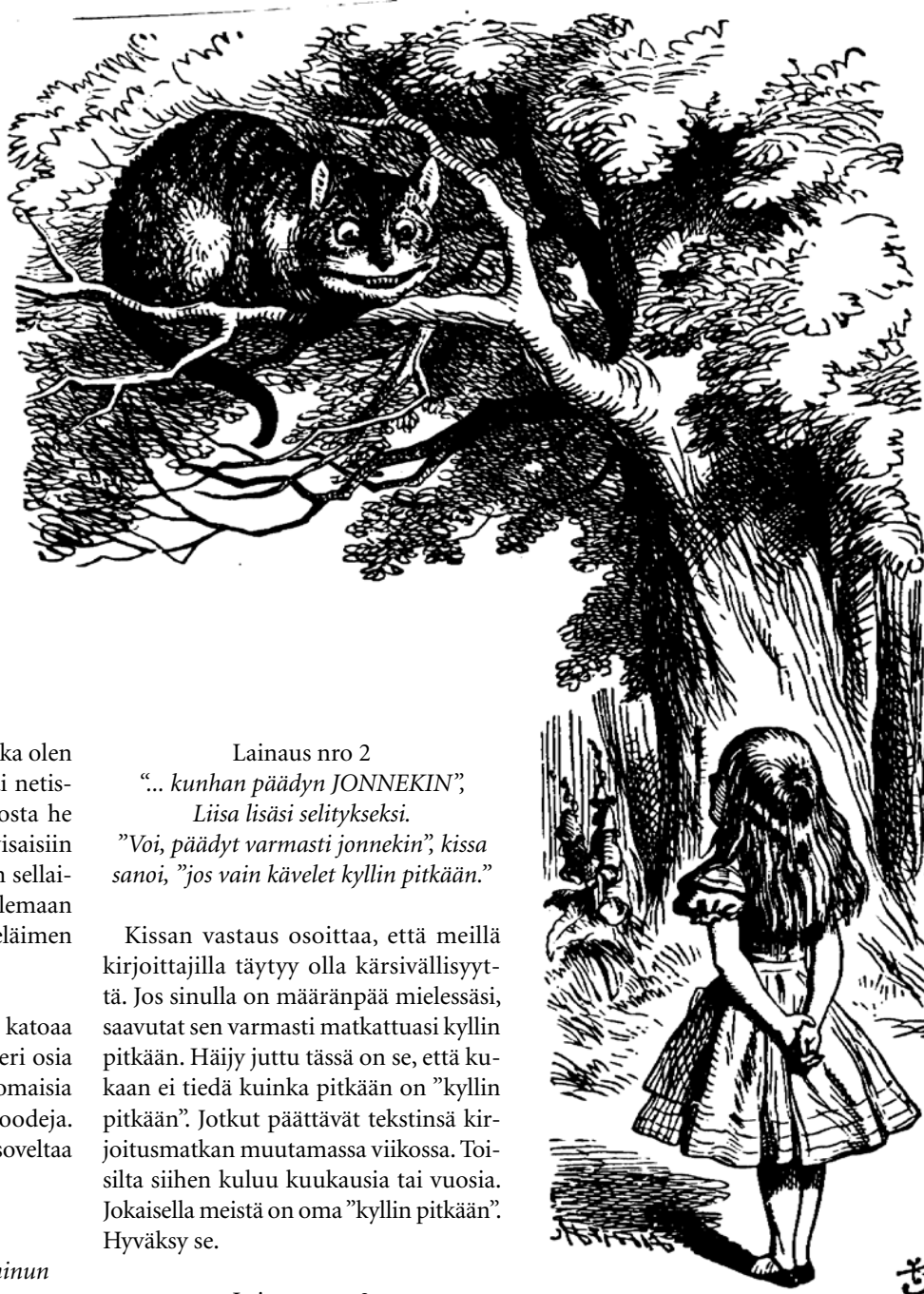
Sukulaiset eivät saa tulla. Kuolemani olisi heille sykäys elää hetken aikaa täydemmin, siinä olisi lahjaa tarpeeksi. Arkkulle ei ole asiaa tulla herkuttelemaan. Kun isoisi kuoli, kaiken maailman serkkuset itkivät vuolaasti, tuskin pystyivät lukemaan seppeleennauhat. Minun haudalleni he eivät tule suremaan omaa kuolemaansa.

Tarja Okkonen

KYLLÄ KISSA TIETÄÄ

Elspeth
Antonelli

Jokaisella kirjoittajalla, jonka olen tavannut (joko elävänä tai netissä), on oma ”apukirja”, josta he etsivät neuvoja ja apua visaisiin tilanteisiin. Minullakin on sellaisia kirjoja, mutta olen oppinut olemaan aliarvioimatta erään tutun kissaeläimen älykkyyttä.

Irvikissa ilmestyy näkyviin ja katoaa silloin kun haluaa. Se voi jättää eri osia kehostaan näkyviin ja antaa erinomaisia vastauksia jos osaa tulkita sen koodeja. Joitakin Irvikissan viisauksia voi soveltaa myös kirjoittamiseen.

Lainaus nro1:

”Kertoisitko mihin suuntaan minun pitäisi mennä”, Liisa kysyi.

”Se riippuu aika paljon siitä, minne haluat mennä”, Irvikissa vastasi.

”No en minä nyt niin hirveästi välitä...”

”No sitten ei ole mitään väliä, minne menet.”

Mihin suuntaan minun pitäisi mennä? Tässäpä jokaisen kirjoittajan ongelma uuden projektin alussa. Kissa puhuu viisaita, joten alusta pitäen päätän mihin haluan mennä. Aion tietää miten juone- ni ratkeaa jo kauan ennen kuin alan naputella tekstiäni. Aion myös tietää suurimmat juonenkäänteet monissa alajuonissani ja kirjoitan jäsennyksen tarinani alusta sen loppuun. Asiat tietysti muuttuvat kirjoittamisen kuluessa, mutta ainakin tiedän minne päin olen menossa. Ilman jäsennystä sitä ei koskaan tiedä, mihin joutuu. Jos seikkailu viehättää sinua, saat voimaa lainauksen viimeisestä osasta. Ei todellakaan ole mitään väliä, minne menet.

Lainaus nro 2

”... kunhan päädyn JONNEKIN”,

Liisa lisäsi selitykseksi.

”Voi, päädyt varmasti jonnekin”, kissa sanoi, ”jos vain kävelet kyllin pitkään.”

Kissan vastaus osoittaa, että meillä kirjoittajilla täytyy olla kärsivällisyyttä. Jos sinulla on määränpää mielessäsi, saavutat sen varmasti matkattuasi kyllin pitkään. Häijy juttu tässä on se, että kukaan ei tiedä kuinka pitkään on ”kyllin pitkään”. Jotkut päättävät tekstinsä kirjoitusmatkan muutamassa viikossa. Toisilta siihen kuluu kuukausia tai vuosia. Jokaisella meistä on oma ”kyllin pitkään”. Hyväksy se.

Lainaus nro 3

”Mutta en minä tahdo kävellä hullujen ihmisten joukossa”, Liisa huomautti.

”Sitä et voi välttää”, kissa sanoi.

”Olemme kaikki hulluja täällä.

Minä olen hullu. Sinä olet hullu.”

”Mistä tiedät, että minä olen hullu?”

”Mutta täytyyhän sinun olla”, kissa huudahti. ”Miksi muuten olisit tullut tänne?”

En ollenkaan usko, että kirjoittajat ovat hulluja, mutta rehellisesti sanottuna olemme kyllä hieman omituisia. Vietämme pitkiä aikoja aivan yksin. Meillä on erittäin aktiivinen mielikuvitus, joka mahdollistaa kokonaisten maailmojen keksimisen ja vietämme niissä tunteja aivan tyytyväisinä. Monet meistä ovat vähemmän sosiaalisia ja vaikka meillä olisi vahva kirjoittajan ääni, kärsimme kurkunpään tulehduksesta joutuessamme ”oikeaan maailmaan”.

Vahingossa tai määrätietoisuudesta

johtuen olet kirjoittaja. Hyväksy ja syleile luovuuden mukana tulevaa hulluutta.

Irvikissa on viisas ja ihmeellinen olen- to. Toivon, että nämä muutamaiset sanat auttavat sinua suunnistamaan perille omassa Ihmemaassasi.

Kanadan Brittiläisessä Kolumbiassa asuva **ELSPETH ANTONELLI** on kirjoittanut 12 murhamysteeri-seurapeliä (www.host-party.com) ja 2 mysteerikäsikirjoitusta, joita on esitetty maailmanlaajuisesti. Parhaillaan hän kirjoittaa sarjaa historiallisia mysteeriteitä, jotka sijoittuvat Englantiin tai Guernseyn saarelle vuodesta 1935 vuoteen 1945.

Kertomus suuresta rakkaudesta

"KUULAANA JOULUKUUN AAMUNA katselin ikkunasta ja luonto oli taas kaunis. Paljaat puut näyttivät ylväiltä ja lujilta kuin pohjalaiset emännät. Talvi sai syksystä yllötteen. Maa oli hetken valkoinen ja puhdas, täynnä maitomaista usvaa. Hauras, hiljainen tuokio oli lyhyt ja kaatoava. Iloitsin siitä kuin lapsi, joka sieppasi lumihiutaleen kielen päälle. Olin katkerasti elossa, vaikka olin halunnut kuolla. Ajattelin, että tämä olisi välivaihe, elämä tulisi joskus myöhemmin kohisten ja pauhaten, puhdistaisi minut ja kastelisi läpimäiseksi sen jälkeen, kun olisi ensin polttanut karrelle."

Kuume, Edico Oy 2011

Päivi Sihvola, sinulta ilmestyi kesällä esikoisromaanisi Kuume. Kerro, kuka ja millainen on kirjailija Sihvola?

Olen syntynyt Pietarsaareissa Keski-Pohjanmaan rannikolla ja kulkeutunut monien vaiheiden kautta Järvenpäähän, jossa on vierähtänyt viimeiset seitsemän vuotta. Työskentelen kirjastossa ja olen myös toiminut luovan kirjoittamisen ohjaajana eri opistoissa. Kotona on vielä kolmesta lapsesta yksi ja lellikkeinä pari kissaa. Luonteeltani olen uneksija ja erakko.

Olet muun muassa Uudenmaan Kirjoittajien jäsen. Onko sinulla pitkäkin kirjoittajatausta?

Todella pitkä. Olen kirjoittanut niin kauan kuin muistan, lähinnä runoja ja pieniä juttuja. Yläasteella sain koulussa muutaman kerran kirjoittajastipendin. Elämä vaan meni toisin ja kirjoittaminen jäi useiksi vuoksiksi perheen perustamisen takia niin kuin naisille usein käy.

Jossain vaiheessa kirjoittaminen lähti uudelleen käyntiin ja opiskelin alaa muun muassa Keski-Pohjanmaan kolmivuotisessa kirjoittajakoulutuksessa ja Särön Tekstihautomossa Porvoossa. Pohjanmaalla muutamat teatteriryhmät ottivat runojani ohjelmistoonsa ja niitä julkaistiin useissa antologioissa ja lehdissä. Pari vuotta sitten julkaisin mur-

Päivi Sihvolalle kävi niin kuin monelle käy: Nuorena alkanut kirjoittamisharrastus jäi arjen jalkoihin. Onneksi hyvä alku sai hyvän jatkon, ja esikoisteos ilmestyi tänä vuonna.

rerunokokoelman Soomannin Ville ja muita tuttuja Etelä-Pohjanmaan järvi-seudun murteella. Se oli varsin hauska ja terapeutin projekti ja kirja otettiin erittäin hyvin vastaan.

Kuinka Edico Oy valikoitui kustantajakesi?

Edico Oy:lla innostuttiin käsikirjoituksesta ja haluttiin julkaista se. Siellä uskallettiin ottaa iso riski. Pienellä kustantajalla on nopeaa toimintaa. Ei ole sellaista jähmeää koneistoa kuin isoilla kustantajilla, joilta vastauksen saaminenkin voi kestää todella pitkään.

Joulukuussa päätettiin kirjan tekemisestä. Työstin sitä vielä puoli vuotta sen jälkeen ennen kuin kirja meni painoon. Kustantajan vaatimia korjauksia piti tehdä vielä melkoisesti ennen kuin kä-

sikirjoituksen saattoi päästää käsistään.

Mikä on tähän mennessä ollut vaikuttavin palaute romaanistasi?

Pappi Risto Kormilainen kirjoitti ensimmäisen arvion kirjasta. Hän on otsikoinut sen: "Vahva kehitystarina naiseuteen ja itsenäisyyteen". (Julkaistu mm. Kotimaa-lehdessä)

Hän päättää myönteisen arvionsa näin: "Sihvolan kuvaus on värikästä, väliin hyvän huumorin ryydittämää. Hän on varsin ilmeikas ja syvälinen tarinankertoja, joka luontevasti osaa taustoittaa niin henkilöitään kuin tapahtumia. Sihvolan romaani on kypsä esikoiseksi ja harvinaisen tuore sekä omintakeinen. Hänellä on kuulas ote kerrontaan ja luja persoonallinen sävy kauttaaltaan. Myös teoksen rakenne kantaa alusta loppuun

JUMISSA KESKELLÄ

saakka. Lyhyet takaumat luovat jännitteen koko ajan. Sihvola on luonut onnistuneen kokonaisuuden tässä erinomaisessa esikoisessaan.”

Tällaisesta arviosta kirjoittaja voi olla todella iloinen. Kaipaan silti naisen näkemystä kirjasta. Koska miehet ja naiset kokevat tämän tarinan aivan eri tavalla. Aika näyttää tuleeko lunta tupaan arvostelujen kautta. Yritän varautua siihenkin. Ihan muutamalta nuorelta lukijalta sain kommenttia, että yllättävän rohkea, vahva teos ja että henkilöt jäytävät mieltä pitkään.

Mitä tuot suomalaisen kirjallisuuteen? Mikä on sinun tehtäväsi kirjailijana?

Nämä ovat isoja kysymyksiä. Kun sisällä on valtava kirjoittamisen vimma ja tarinankertomisen tarve, ei tule ajatelleeksi tällaisia asioita. Ainoa pyrkimys on ollut kirjoittaa mahdollisimman hyvin. Suomalaiseen kirjallisuuteen tuon ehkä uudenlaista näkökulmaa, eräänlaista raikkautta ja tuoreutta, vaikka kaikkihan on jo sanottu ja kirjoitettu.

Tehtäväni kirjailijana on saavuttaa lukijassa kosketuspintaa. Liikauttaa lukijan sisällä jotakin.

Romaanisi takakansi kertoo kirjasi olevan kuvaus pitkästä alkoholistiliitosta, hurjasta seksuaalisuudesta, syyllisyydestä, uhrautumisesta ja toivon löytymisestä. Mihin sanoihin sinä tiivistäisit romaanisi, mistä se ennen kaikkea kertoo?

Kirjaa voi lähestyä hyvinkin monella eri tapaa. Siinä riittää kyllä teemoja. Omasta mielestäni se on kaikista huolimatta kertomus suuresta rakkaudesta ja päähenkilön voimakkaasta sisäisestä tunnemaailmasta.

Entä nyt Kuumeen jälkeen, joko mielesäsi on seuraava teos?

Tulevista on liian aikaista puhua mieltään. Toivon pysyväni vahvana ja selviäväni jotenkin edes tästä yhdestä.

Tarja Okkonen

Vartija: Tervetuloa takaisin kirjoittajan aivoihin. Luulin etten näkisi teitä enää.

Lammas 1: Me tykätään olla täällä.

Lammas 2: Täällä on mukavaa.

Lammas 3: Ja täällä on ruokaa.

Vartija: Tehän vain seisotte siinä. Laumassa. Miksi ette mene eteenpäin? Teidänhän pitää päästä tuon horisontissa näkyvän vuoren huipulle, mikäli muistan oikein.

Lammas 1: Kamalan pitkä matka. Sorkat naarmuuntuu.

Lammas 2: Olemme hyvin ylpeitä ulkonäöstämme. Naarmuuntuneet sorkat ovat nöyryyttäviä.

Vartija: Estääkö pelko sorkkien naarmuuntumisesta teitä menemästä eteenpäin?

Lammas 1: Ei tieteskään. Se oli vaan esimerkki meidän kuivakkaasta älystä.

Lammas 2: Olemme hyvin kuivakkaita.

Lammas 3: Ei kun kirjoittaja pelkää. Hän on keskellä. Katsos tuonne (osoittaa siroisti vasemmalle). Näetkö tuon vuoren? Se on Alku. Olemme olleet siellä.

Lammas 1: Meillä on T- paidat todisteena.

Lammas 2: Tuo vuori tuolla (osoittaa viehkeästi oikealle) on Loppu.

Lammas 3: Ja tää laakso, tää vehreä ja rehevä laakso, jossa on paljon ruohoa ja ihania puita, jotka heittää täplikkäitä varjoja on keskikohta. Hei, varokaa!

Lammas 1: Pahus.

Vartija: Mitä nyt?

Lammas 1: Mutalätäkö. Mutaa, mutaa. Joka paikassa mutaa. Keskikohdan ironia tai piilotettu uhka. Tosi helppoa jämähtää paikoilleen.

Vartija: Onko se kirjoittajan ongelma juuri nyt?

Lammas 1: On. Kato kun se on keskikohdassa, se alkaa nähdä Loppun ja niinku rohkaistuu. Yxxax se huomaa kaikki ne asiat, jotka täytyy saada päätökseen ennen kuin pääsee loppuun ja sit koko juttu tyssää. Tää kirjoittaja on halunnut päästä Loppuun jo pitkän aikaa. Hei katsokaa!

Vartija: Kas, toinen täplikästä varjoa tarjoava puu. Sepä uutta.

Lammas 2: Kirjoittaja muisti juuri yhden lisäjutun erääseen alajuoneen. Tarinassa on tsiljoona alajuonta.

Lammas 3: Voisimme jäädä tänne vähäksi aikaa.

Vartija: Katsokaas tuonne! Jos jatkatte tämän laakson läpi ja suunnatatte Loppu-vuoren juureen, pääsette uimaan tuohon ihanaan lampeen.

Lammas 1: Näyttää kyllä ihan jees-paikalta.

Lammas 2: Ja virkistävältä.

Lammas 3: Ookoo, jatkamme matkaa. On aika ylittää keskikohta ja päästä Loppuun. Ah, Loppu! Olen kuullut, että se on ihana paikka!

Vartija: Nähdään siellä.

Lammas 1: Älä sit unohda meidän T-paitoja.

Tutustu Elspeth Antonellin blogeihin:

The Blood-Red Pencil,
<http://bloodredpencil.blogspot.com>

It's a Mystery,
<http://elspeth-itsamystery.blogspot.com>

Tulossa postuumi neljäkiloinen

"UUDEN MAAILMAN KYPSYMINEN oli tapahtunut pikku hiljaa, mutta sen vaikutus arkeen oli tullut varoittamatta. Selkeä ja ennustettava maailma oli helähtänyt säpäleiksi ilman henkilökohtaisia varoituksia. Poliisin ja sairaanhoitajan kutsumusammatit olivat muuttuneet hanttihommiksi eräänä aamuna tasan kello seitsemän." *Lintumyrsky, WSOY 2006*

"Työkokemus paljasti hänelle, että mielenterveydestä oli tehty markkinaehtoista hulluuden hallintaa. Yhdet hullut tekivät hommia hullun lailla, toiset löivät rukkaset naulaan. Jälkimmäinen sakki sätki suut ja perseet auki yhteiskunnan turhaverkossa. Ja yhteiskunta, mitä tekemistä sillä on yhteisen tai kunnan kanssa, Virpi ihmetteli, sehän koostuu yksityisalueista, joiden välillä on sotatila. Ja turhaverkko. Se on sota-toimialuetta, jossa väännetään viranomaisten kanssa kättä murusista, noki-taan samaa edullista ja ravintoköyhää ranskanpullaa kuin sorsat joskus silloin, kun niitä oli vielä varaa ruokkia pyhäkävelyillä lammikoiden partailla. Silloin kun arki ja pyhä olivat eri päiviä." *Lintumyrsky, WSOY 2006*

Risto Eronen, julkaisit tiuhaan tahtiin (Väärät veljet 2002, Työn rakastaja 2004 ja Lintumyrsky 2006) kolme hienoa kirjaa. Nyt olet pitänyt taukoa. Miksi?

– En ole pitänyt taukoa, tauko. Kirjoitin 1500-sivuisen ja neljäkiloisen vauvan (tulee ulos postuumina, en kestä ylivoimaisuuttani livenä), käväsin Trench Townissa viemässä Reggae ok:n Jammaikan listakakkoseksi ja mirrin silitteleyä Pispalassa ynnä muita kliseitä. Eläminen on vienyt myös aikaa silloin tällöin. Nukunkin aikaa pois.

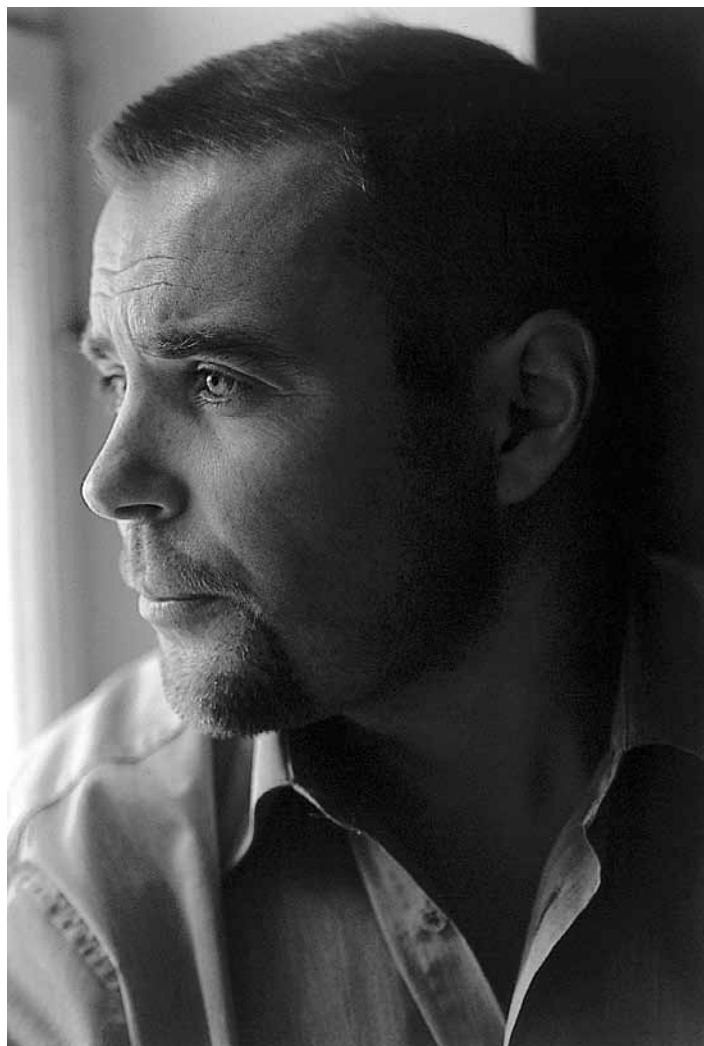
Mikä on kirjailijan tehtävä? Mistä se alkaa ja mihin se loppuu?

– Kirjailijan tehtävä on valehdella itsestään se, kuka halusi olla muttei pysynyt olemaan, hän.

Se alkaa sanasta ja loppuu pisteeseen.

Mitä Kirjailijaliitto merkitsee sinulle?

– En kuulu Kirjailijaliittoon, koska minut potkittiin sieltä ulos (kiva). KL merkitsee jonninjoutavaa mutta tärkeää oman ristiriitani peiliä ja peliä. Liittoja

© Veikko Somerpuro/WSOY

kannatan periaatteessa, sillä kallistun vasemmalle, halpenen oikealle.

Lintumyrsky-teoksessasi, joka on satiiri ajastamme ja tekeillä olevasta tulevaisuudesta, on kaikki kaupan. Luonto on tullut hulluksi ihmisten lailla. Miten hyvin mielestäsi kriitikot ja muut lukijat pystyivät ottamaan profetiasi vastaan?

– Luulen olevani persona non grata kulttuurin kaukalossa (johon pyrinkin, tai sitten valehtelen taas), joten eivät riitikot mitenkään. Ja se on heille ihan oikein. Itselleni sen kirjoitin, joten jos joku muu sen luki, se on lussaa peellä.

Kuinka paljon kirjallisuus voi muuttaa maailmaa?

– Käsitteillä maailma muuttuu, maailma on sana. Solženitsyn romutti Neuvos-

toiliiton, Raamattu on romaani ja Jeesus romanihenkilön kuolema. Romani-kin on vain mustalainen mutta puukko saappaassa.

Mikä erityisesti ihastuttaa sinua tällä hetkellä kirjallisuudessa ja kirjallisuuden ulkopuolella?

– Arto Salmisen suuruuden tajuaminen (lukekaa EI KUORI), ulkopuolella Euroopan röntäsade.

Entä mikä ottaa eniten päähän?

– Eniten päähän ottaa oma ajatus.

Ja lopuksi, kerro, millainen kirjailija Eronen on kahdenkymmenen vuoden päästä.

– Legenda, mutta ylpeä sellainen.

Tarja Okkonen

Risto Eronen:

Kun vein Reggae OK:n Jamaikalle

VEIN KILOKAUPALLA KOPIOITA Riki Sorsan euroviisukappaletta Reggae OK Jamaikalle. Joku syy Jamaikalle matkustamiseen piti olla, ja koska en ole rasta enkä polta marihuanaa, se oli Reggae OK: Suomen Euroviisu vuodelta 1981. Se, joka sai 27 pistettä ja sijoittui 20 kilpailijan joukossa kuudenneksitoista. Suomen karsinnoissa se voitti Freden rikin kappaleen Titanic. Mutta mikä tärkeintä, Reggae OK on reggaeta, Jamaikan kansallismusiikkia.

Tampereelta en löytänyt levyä, jolla biisi olisi ollut, joten mailasin suoraan julkisuutensa kautta tutulle Sorsan Rikille. Esko Richard ”Riki” Sorsa vastasi puolessa tunnissa, ja Rikin parhaat hain Pispalan Sivan postista seuraavana päivänä. Värvasin kaikki teknisesti näppärät tuttuni kopiomaan cd:ille pelkästään Reggae OK:ta. Tullissa tuli mieleeni, olisiko pitänyt kysäistä kappaleen säveltäjältä Jim Pembrokelta jonkinlainen lupa.

Kingstonin kaupunginosa Trenc Town, Bob Marley – vainaan kotipesä, on aika pelottava paikka. Siellä on tapettu valkoinen mies vähemmästäkin syytä kuin pyhän reggaen pilkkaamisesta suomalaisella euroviisulla. Pilkka ei ollut tarkoitukseni, päinvastoin. Arvostan juurireggaeta syvästi. Olin vain utelias. Ajattelin, että vaihtoehtoja on tasan kaksi: joko Reggae OK toimii ja pääsen piireihin tai ei toimi ja minut tapetaan. Ei siinä mitään, kuolinilmoitus olisi ainakin komea: Syntyi Joensuussa, kuoli Kingstonissa. Muistoriiminä Reggae OK:n ensimmäinen säkeistö: ”Tässä teille yksi juttu, ehkä outo homma täällä, reggae OK...”

Lähdin etenemään kohti Trenc Townia Kingstonin rauhallisimpien osien baareja pitkin citymarketin muovikasissa nippu cd-levyjä, joihin kuhunkin oli kopioitu 18 kertaa peräperää Reg-

gae OK suomeksi. Oli kuuma keskipäivä. Ensimmäisessä baarissa rohkeus ei vielä riittänyt mutta toisessa riitti, kiitos rommin. Baari oli talon seinustalle pystytetty hökkeli, baarijakkarat olivat öljytynnyreitä ja baaritiski kolme yhteen naputeltua höyläämätöntä kakosnelosta. Näin jo kaukaa, että baarin kyyppari oli dreadlock rasta, ja siellä oli cd-mankka.

– Jama, mikä on jamaikaa ja tarkoittaa terve.

– Jama, vastasin.

Otin pari rohkaisua ja esittelin itseni. Kerroin olevani valkoisen rodun aboriginaali, suomalainen. Monien kansojen riistämä ja kapitalismin viimeistelemä kurja. Oman maani pohjasakkaa, marginaalikirjailija.

– I am sorry to say that, but I feel more black than you are, sanoin.

– Jama.

Hän piti minusta.

– Voisitko ystävällisesti laittaa tämän levyn soimaan?

Hän kertoi nimekseen Lee, kuunteli ensimmäisen raidan tarkkaavaisena pää kallellaan ja kolmannen toiston jälkeen kysyi, miksi levyllä on vain yksi biisi.

– That’s the point, Lee. Listen.

Viidennen toistokerran jälkeen Lee syytti jointin ja alkoi jammata. Kymmenen jälkeen käänsi volumen kymppiin ja kahdennentoista jälkeen baari oli täynnä, ja meillä käynnissä rasta-bileet.

Parin viikon aikana ripottelin levyt pitkin Kingstonia.

Nyt Kingston on melko turvallinen ja kotoisa paikka suomalaisille. Sieltä täältä kantautuu Reggae OK, ja suomalaiset ovat ”jama”, valkoisen rodun aboriginaaleja.

Risto Eronen

Ajatella, ihmisarvo!

- Kreikan hallitus oli vaihdettava, koska markkinat eivät luottaneet siihen. Edellisen kerran hallituksen vaihtoivat ilman vaaleja sotilaat vuonna 1967. Tuolloin onnea kesti seitsemän vuotta.

- Ranska ja Liittotasavalta eivät joutu vaihtamaan hallitusta, koska niiden pankit pelastetaan eikä rauhanprojektista haluta sotaa.

- Julia Tymoshenko, Mihail Hodorkovski, Bernard Madoff ja muutama kuolemaantuomittu istuvat syyttöminä linnassa. Vain Julia ja Mihail herättävät lämpimiä tunteita. He ovat melkein venäläisiä.

- Rouva Clintonilla on sielu. Hän toivoi sieluttomien kuolemaa. Ja teloittajat palkittiin.

- Naton ja kansainvälisen yhteisön suojeluksessa Libyassa surmansa saaneita ja teloitettuja on enemmän kuin suojelutta jääneitä.

- Kiina on kommunistinen silloin kun veronkiertäjä joutuu linnan, mutta ei silloin kun se ohittaa BKT:ssä maailman suurimmat.

- Yhdysvallat saadaan suurimmaksi senkin jälkeen kun BKT:n sijasta hyvinvointia aletaan mitata sankarivainajilla.

- Suurmies kosta, koska uskoo tulleen palkituksi siitäkin, mistä häntä ei palkittu.

- Kirjallisuudessa mielenliikkeet ovat pintaa syvemmällä.

Pentti Peltoniemi

Mielessäni Arvo Salo

VIIME HEINÄKUUSSA KUOLLUT kirjailija, lehtimies ja poliitikko Arvo Salo kirjoitti oheisen tarinan Sörkän vankilasta pyynnöstäni Hermannin-Vallila-lehteen, jonka päätoimittaja olin, vuonna 1969. Työskentelimme Arvon kanssa tuohon aikaan toimittajina Suomen Sosialidemokraatissa; Arvo poliittisena - ja minä kotimaan toimittajana.

Arvolla oli jo takanaan vuoden 1964 Eino Leino palkinto ja pari vuotta myöhemmin kantaesityksensä saanut Lapualaisooppera.

Arvo oli verbaalisesti lahjakas; sanataiturina ja riittelyssään ylivoimainen. Kun hän pyrki toistamiseen eduskuntaan, hän painatti 5000 kpl etikettejä tulitikkuaskeihin. Niissä luki: Sytytä Arvo eduskuntaan!

Kun mies putosi Arkadianmäeltä, häneltä unohtui maksaa etikettien kustannukset. Ulosottomies hiippaili lehden toimitukseen Paasivuorenkadulle; vilkaisi aulassa Arvon huoneeseen ja poistui kun miestä ei näkynyt. Hän ei tiennyt, että kollegat olivat siirtäneet Arvon työskentelemään toiseen paikkaan, jotta häntä ei saataisi jahnikkaan.

Eräät olivat ne kerrat, kun asioita paranneltiin niin Työväentalolla, Viherkulmassa kuin Nekkariakin. Toimittaja Salo paukutteli 1960-70-lukujen taitteessa monesti nimenomaan Byggnad Sjökönenlahdella so. kabinettijengissä, jossa pähkäiltiin mm. SAK:n, SAJ:n, TUL:n, TUK:n suhteita.

Kulman kundit tunsivat Arvon ja heis-

tä ahkerimmat olivat kadulla jatkuvasti käsi ojossa. Aina Arvolta löytyikin marka pummille.

Arvo Salo oli mukana monessa; mm. Stadin Slangi ry:n jäsen.

Ministerikautensa jälkeen Arvo oli usein nähty vierailija Juttutuvassa. Tuoloin oli paha seurata, miten vanhat kaverit suhtautuivat, kun kirjailija itsekin heikkona hetkenään joskus kysyi kaljan perään.

Kun Arvo täytti 40, hänellä oli sisäringille pippalot kotonaan. Bileet pidettiin, koska mies oli sitä mieltä, että ”näillä elämäntavoilla” hän ei koskaan näe 50 vuotta. Toisin kävi, Arvo oli kuollessaan 79-vuotias.

Idearikkaana kirjoittajana Arvolta jäi toteuttamatta monia kirjallisia suunnitelmia. Hänen piti kirjoittaa Väinö Leskinen elämäkerta, sai siihen apurahaakin, mutta se ei koskaan valmistunut. Sen sijaan Tuomas Keskinen kirjoitti sen 1978. Myös kansanedustajan/ministerin omat ’Valtiomiehen muistelmat’ jäi haaveeksi.

*Muistaa en voi syntymääni
mutta kun käyn läpi pääni
kuulen: ”Synnyit liian varhain!”
Se on kuulkaa äidin ääni.*

*Pääni routa kun taas sulaa
sanoista ei tule pulaa
”Se on syntymistä parhain!”
Kevät on ja boltsi skulaa.*

Kari Varvikko

MUISTELMIA KUOLLEESTA TALOSTA:

Kaikki muistavat, että se on Dostojevskin romaani. Monet tietävät, että ’Kuollut talo’ tarkoittaa sitä siperialaista vankilaa, jossa Dostojevski, kuolemantuomiosta armahdettu, vietti neljä vuotta. Mutta kuin moni päivittäin muistaa, että Hermannin alueella on Suomen suurin ’kuollut talo’, vankila? Ja kuinka moni arvaa, että minulla, Arvo Salolla, on muistelmia tuosta talosta?

Varmuuden vuoksi minun on kii-rehdittävä kertomaan, niin kuin Hella Wuolijoki muinoin: ”Enkä ollut vanki”. Minä en edes poliittinen. Olin Helsingin keskusvankilan töissä kaksi vuotta, ensin huoltoasiamiehenä ja sitten kirjanpitäjänä. Ja asuin sen alueella runsaan puoli vuotta.

Varmuuden vuoksi minun on myös kerrottava (koska lukijoihini joukossa saattaa olla sen talon asukkaita, saati työntekijöitä), että mikään kuollut talo se ei ollut eikä nytkään ole. Se oli täynnä elämää, usein turhankin täynnä. Ja monenlaista elämää, usein turhankin monenlaista.

Se on muun muassa iso asuntola, muurien sisäpuoliselta osalta vain siitä paha, että asukkaita sitovat säännöt ovat vieläkin inhottavampia kuin asuntoloissa yleensä. Ja muun muassa se on aika iso teollisuuslaitos tai sanoisinko teollisuusalue.

Kun olin huoltoasiamies, jouduin asioimaan vankien kanssa ja yrittä-

Muistelmia kuolleesta talosta

mään asioida heidän puolestaan. Ne olivat vaikeita asioita: entisiä ja tulevia työasioita ja kotiasioita, vapautumisasioita, pyttyynpanemisasioita. Se oli rajaton määrä inhimillistä tuskaa. Niihin aikoihin mieleni oli murheellinen melkein aina.

Kun rupesin kirjanpitäjäksi ja sain isomman huoneen, niin mielialani muuttui. Ne paperit, joita pöydälleni tuli, eivät enää käsitelleetkään ihmiskohtaloita, vaan tavaroita ja esineitä, meneviä ja tulevia. Mitä tuli oli lautta ja maalia ja vernissaa, peltilevyä ja valkoista paperia ja kangaspakkaa. Mikä lähti oli huonekalua ja rekisterikilpeä ja painotuotetta ja pukua frakista alkaen. Niissä oli työn haju eikä tuskan. Vuotuinen liikevaihto ylitti jo silloin, 12 vuotta sitten, vanhan miljardin.

Saattoi olla virheellinen kuva, mutta ainakin se oli kuvan yksi puoli. Jos työ määräyksen kulmassa oli verta, niin se oli pienen työtapaturman aiheuttamaa. Huoltoasiamiehen asiakkaat sanoivat kaikesta verestä, että se on sitä kun vartijat pahoinpitelevät vankeja ja sitten pesivät veriset kätensä jokaisessa pesuvadissa, mutta sangen huolimattomasti.

Täytyy toki kertoa, että joskus vankilan todellisuus kyllä karkeasti rikkoi sen valhemaailman, josta hygieenisen liikelämän suuria konttoreita ja konttorikoneita näkevä kirjanpitäjä unelmoi. Kerrankin saapui Instrumentariumin lasku, johon oli merkitty ”PLASTIC PALLOJA 2 KPL”. Rupesin aprikoimaan, pitäisikö

ne merkitä kalustoluetteloon, ja kun en tiennyt mitä ne olivat, niin menin alas sairaalaan ja kysyin ylihoitajattarelta, että mitä tehdään. Neiti Mäkinen rupesi nauramaan ja sanoi, että paras olla merkitsemättä, kun ne menevät talosta pois niiden vankien mukana, joille ne on tilattu. Silloin minulle vasta selvisi, että plastikkipallot olivat niitä tekojäseniä, jotka sijoitettiin kivesten tilalle kastrotujen vankien pusseihin.

Kastraatiolaki on vieläkin voimassa, siihen aikaan sitä jopa sovellettiin ja määräykset toimeenpantiin eli silvonta suoritettiin Helsingin keskusvankilan sairaalassa. Inhimillisyydessä oli kuitenkin edetty jo niin pitkälle, että tarjottiin proteesit tilalle. Niin etteivät oudommat päässeet turhia kyselemään, saunassa tai muuallakaan.

Luulen, että Helsingin keskusvankila – ’Sörnäisten kuritushuone’, ’Vankihuone Sörnäisissä’ jne. – on edustava historiallinen näyte syntymäaikansa vankilarakentamisesta. Se on ristikkovankila, ei ainoastaan ikkunoiltaan vaan myös pohjapiirrokseltaan. Kun vartija kussakin kerroksessa seisoo keskellä ristikköä, niin hän näkee neljään suuntaan, mitä käytävillä tapahtuu.

Minun mielestäni se on myös ulkoapäin aika kaunis vankila. Täytyy vain unohtaa sisältö voidakseen näin sanoa. Kauniit punatiiliset seinät, kauniin punatiiliset muurit. Kun saapui töihin sellaisessa aamusumussa, jonka läpi päivä alkoi juuri paistaa, niin koko laitos oli kuin tarujen keskiajan kaupunki: muurit ja kaikki, tornit ja kaikki, niiden joukossa myös kirkon torni muurien sisällä. Ja ulkopuolella muurien puuta ja heinää ja köynnöstä ja muuta vihreää viljelmää, ahkerain talonpoikain kasvattamaa.

Minullakin oli kahtena kesänä talon puolesta kasvimaata. Ei suuren suuri; mutta niin paljon se tuotti karviaista ja herukkaa, etten jaksanut kaikkia poimia,

ja niin paljon retiisiä, että syömään ehti vain viidennen osan kun loppu jo kovetui puisiksi palloiksi. Ja ennen kaikkea se tuotti kastematoja, suuria ja lihavia vaikka millä mitalla. Olisi pitänyt silloin ruveta myymään niitä, kun ei ollut muutaakaan käyttöä. Nyt olisi, mutta täytyy ongelle mennessä ostaa Kauppatorilta 20 penniä kappale.

Olen ikionnellinen, kun sain sen vankilan asunnon edes vähäksi aikaa. Kaikki aikaisemmat Helsingissä olleet olleet alivuokralaisasuntoja, myös vaimon ja villien kaksosten kanssa. Vankilassa oli oma postiluukku; posti putosi keittiön lattialle, kun huoneeseen kuljettiin keittiön kautta. Keittiössä oli kotiliesi, vangit kantoivat puita ja vesi tuli seinästä. Muut mukavuudet olivat pihan toisella puolen; mutta missäpä ei olisi ollut Hermannissa ja Vallilassa?

Se talo, Ylävilla, oli tukeva hirsinen rakennus. Meitä asui neljä perhettä yläkerrassa ja neljä alakerrassa. Huoneessa oli uudet tapetit seinissä ja ovissa uusi tuoksuva maali, kyllä vangit osaavat, ainakin ammattimiehet. Kun tuli kesä niin istuskeltiin pihalla ja vartijat ja vangit leikityttivät nurmella meidän kaksosia. Kukaan ei ole luotettavampi kuin luototvanki, eikä mikään inhimillisempää kuin se elämä, jota vanginvartija viettää kotipihallaan.

Osoite oli Ristikkotie. Kun minulta kysyttiin, missä asun, niin minulla oli erilaisia vastauksia. Jos oudompi kysyi, niin sanoin, että Vallilassa, jos vähän tuntuu, niin sanoin, että Hermannissa. Jos ei helsinkiläinen kysyi, niin sanoin että Ristikkotie; mutta jos ’Gallervägen’ olisi muinoin suomennettu ’Kalteritieksi’, niin olisin keksinyt jotain muuta. Mutta jos hyvät ystävät kysyivät, niin sanoin, että Sörkän vankilassa, ja vasta jatkoissa selitin, mistä oli kysymys.

Arvo Salo

Kovaksikeitetty kertoja

Frank MacShane
*Raymond Chandlerin
 elämä. Suom. Leena
 Tamminen*
 WSOY, 2000, 392 sivua

LAPSUUDESSANI ERÄÄLLÄ osuuskau-
 panhoitajalla oli kissa nimeltään Marlo-
 we. Hän kertoi pitävänsä salapoliisiker-
 tomuksista, joiden päähenkilö on Philip
 Marlowe. Samasta kissasta ei liene kyse,
 kun **Pablo Neruda** runoili (Oodi kissalle)
 ”Oi... asumusten salainen poliisi”.

Ilmeisesti aivan sattumalta **Joseph Con-
 radilla** Pimeyden sydämen (alkukielellä
 Heart of Darkness, 1902, suom. Kristii-
 na Kivivuori, Otava, 1968) minäkerto-
 ja on nimeltään Marlow. Vai onko sat-

tumaa, että myös 1500-luvulla eläneen
 englantilaisen näytelmäkirjailijan nimi
 on Marlowe? Chandler oli saanut klas-
 sisen sivistyksen, joten tuo **Shakespeare**
 aikalainen hänelle lienee tuttu.

Piti vain sanomani, että mainio elä-
 mänkerta tämä **Raymond Chandlerista**
 kertova teos on kirjoittajille – kuten
 myös chileläisen Pablo Nerudan Andien
 mainingit (suom. Pentti Saaritsa, Tam-
 mi, 1972) ja puolalaissyntyisen Conra-
 din Pimeyden sydän.

Raymond Chandler syntyi Yhdysval-
 loissa, mutta kävi koulunsa Englannissa.
 Hän osallistui ensimmäiseen maailman-
 sotaan värväytyneenä Kanadan armei-
 jassa. Sodan jälkeen hän toimi pitkään
 öljy-yhtiön johtotehtävissä Yhdysvallois-
 sa. ”Olin... kahdeksan yhtiön johtokun-
 nassa ja kolmen toimitusjohtaja”, kuten

hän on itse kertonut. Saatuaan potkut
 Chandler alkoi kirjoittaa tositarkoituk-
 sella. Opiskeluaikoinaan Englannissa
 hän oli suorittanut novellien kirjoitta-
 misen kirjekurssin.

Chandler löysi itselleen kirjallisen esi-
 kuvan **Ernest Hemingwaystä** vuonna 1932,
 kuten myös **Dashiell Hammettista**. Onhan
 jäljittely – kuten MacShane toteaa, mo-
 nen aloittelevan kirjoittajan keino opis-

Pieniä elämiä

Tarja Okkonen
Kolmas kokoelma
 2011, 97 sivua

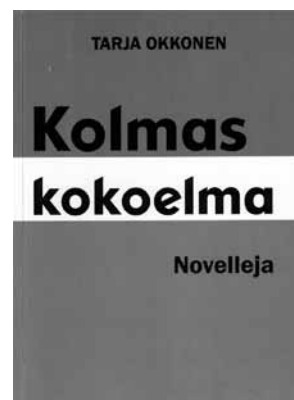
TARJA OKKOSEN KOLMAS novelliko-
 koelma on nimeltään Kolmas kokoelma.
 Novelleja on 17 kappaletta, kappaleita
 erilaisten henkilöhahmojen elämästä.

Vapaamatkustaja on naisen tilinpäätös
 ja tilitys entiselle miehelleen, *Erityinen*
 on sekin parisuhteen tilitysmonologi,
Valoa kohti on novellin kertojan selitys
 yrityksestä kirjoittaa onnettomuudessa
 invalidisoituneen miehen tarina, *Pelar-
 goniassa* kertoja vierailee isoäitinsä luo-
 na, *Sulhanen* on tavallinen tarina so-
 dan ajalta, *Henkireikä* peilaa eri-ikäisten
 työtovereiden välejä, *Rehtorille* -novelli
 leikkaa koulun arkeen, jossa kouluki-
 saajana toimii opettaja, *Ei saada yhteyttä*
 kuvaa erään suhteen loppua, *Kivisydän*
 kertoo välikohtauksesta bussissa, *Kuva*
 –novellin lapsi luulee olevansa kuvas-
 sa, jossa ei olekaan, *Jo nähty* –novellissa

melkein kaikki on nähty ainakin ker-
 ran, *Tykkäätkö oravista* on kysymys, joka
 nousee esiin kirjailijan kouluvierailulla,
Nappulaliiga kertoo pojan pettymyses-
 tä, *Ikkunasta näkyy pensas* on katkelma
 elämästä palvelutalossa, *Puhelu* seuraa
 nuoren tytön silmin isän yritystä hoi-
 taa hänen asiaansa koulukaverien äidin
 kanssa, *Rakastan sinua elämän* entinen
 vanhuksen avustaja muistelee avustet-
 tavaansa, Elviä.

Ja kokoelman viimeinen novelli on
Taitelija. Se on vankka kuvaus mie-
 hestä, joka maalaa taulua ja juoksut-
 taa muusaansa. Sitten tulee mahdollisia
 taulunostajia paikalle. Tarina on todella
 herkullinen. Ja kun lukija menee vähän
 pintaa syvemmälle, hän kohtaa tilanteen,
 jossa taiteilija on maailmaa vasten roo-
 linsa vanki, luomisen ja viinahanan vä-
 lillä. Kysymys lienee peloista ja luomisen
 tuskasta, jonka jokainen taiteilija joutuu
 kohtaamaan.

Lyhyitä, nasevia, kovia tarinoita täs-
 tä ihmisten maailmasta. Tarja Okkonen

hallitsee lyhyen muodon niin hienosti,
 että tarinat jäävät elämään, ne laajenevat
 lukijan mielessä. Äkkiä ne eivät olekaan
 lyhyitä tai pituudella ei ole merkitystä.
 Ne voi lukea nopeasti, ja sitten uudes-
 taan. Hänen novelleissaan on maisemia
 ja näkymiä ihmisen mieleen ja ihmisten
 suhteisiin herkullisella tavalla.

Jorma Hyvönen

kella kirjoittamista. Myös Chandler otti lukemastaan oppia.

Chandler opiskeli kirjoittamista ja tienasi elantoaan kirjoittamalla viihdelukemistoisiin, kuten Black Maskiin. Kun ensimmäinen novelli (suom. Kiristäjät eivät ammu) julkaistiin 1933, Chandler oli 45-vuotias. Hänen ensimmäinen romaaninsa *Syvä uni* ilmestyi New Yorkissa ja Lontoossa 1939. Siitä se lähti, lukeva yleisö ja sittemmin myös elokuvien yleisöt löysivät Chandlerin ja hänen luomansa hahmot. Menestystä tuli runsain mitoin, myös kaksi Oscar-ehdokkuutta käsikirjoituksista, rahaa ja kunniaa. Ennen kaikkea maailma sai Raymond Chandlerista uutta luovan kirjailijan.

Chandler loi Los Angelesista oman näkemysensä mukaisen kuvan, todentuntuisen, raa'an, kovapintaisen, värikkään ja rikollisen. Ja omia teitään kulkevan kovanaamaisen, mutta herkän ja tavaltaan oikeudenmukaisen hahmon, Philip Marlowen.

Raymond avioitui itseään 18 vuotta

vanhemman ”Cissy” Pearl Eugenien Hurlburtin kanssa. Avioliitto kesti Cissyn kuolemaan saakka, 30 vuotta. Raymond eli vielä viitisen vuotta leskenä, mutta nuo vuodet olivat vaikeita, alkoholin käyttö syveni ja muut ongelmat sitä myöten.

Ostin pehmeäkantisen Raymond Chandlerin elämän WSOY:n tehtaanyymälästä Porvoosta viime kesänä kahdella eurolla. Kirja löytyy myös hyvin varustetuista kirjastoista. Teoksessa on niin paljon Chandlerin pohdintoja ja äkinäisiäkin mielipiteitä kirjoittamisesta ja joistakin kirjailijoista, että kirjoittaja saa siitä vinkkejä, vaikka itse kirjailijan tarina ei kiinnostaisi. Ja jos ei välitä vinkeistä, kirjassa on niin paljon tarkkaa kuvausta Chandlerin elämästä ja hänen aikakaudestaan, että sellaisesta kiinnostunut voi rikastua. Kirjan lopussa on lueteltu Chandlerin julkaisuja, myös suomeksi julkaistuja.

Jorma Hyvönen

Tässä jutussa mainitut kirjailijat:

Christopher Marlowe, 1564–1595
William Shakespeare, 1564–1616
Joseph Conrad eli Józef Teodor Nałęcz Konrad Korzeniowski, 1857–1924
Raymond Thornton Chandler, 1888–1959
Samuel Dashiell Hammett, 1894–1961
Ernest Miller Hemingway, 1899–1961
Pablo Neruda, syntyyään Ricardo Eliecer Neftalí Reyes Basoalto, 1904–1973
Frank Sutherland MacShane, 1927–1999.

Elämä tuo ja vie

Päivi Sihvola
Kuume, Edico Oy,
2011, 276 sivua

KOIN ROMANIN ALUKSI, aika pitkälle itse asiassa, naisten viihderomaaniksi, selaisenaan hyvin kirjoitetuksi. Mutta tarinan edetessä lukukokemukseni syveni ja monipuolistui.

Keskeiset henkilöt on kuvattu hyvin, erityisesti Saanan, kertojaminän, Inkeri-äitinouse taustalta esiin vahvana persoonana. Saanan puoliso, Esa kehitty tarinan edetessä, eikä kehitys tarkoita välttämättä myönteistä hänen eikä Saanan kannalta, mutta romaani kyllä saa syvyyttä tästäkin kehityskaaresta. Myös Saana kehitty nykyisyytensä, kokee elämän korkeita hetkiä ja mustaa muretta.

Romaanissa eletään 1980-luvun Helsinkiä, jossa Pietarsaaresta kotoisin oleva Saana opiskelee elämää ja yliopistoa sekä työskentelee Asematunnelin R-kioskilla ja näyttlee harrastajateatterissa. Osuvas-

ti Sihvola kuvaa Asematunnelin värikkäitä kulkijoita ja oleskelijoita, työvereitaan ja Saanaa. Ylipäänsä Sihvola hallitsee henkilönsä, kuljettaa heidät sujuvasti tarinan mutkissa. Ja vaikka romaani alkaa aika tavanomaisen oloisesti, siinä on käänteitä ja loppuratkaisu, jotka hän toteuttaa omaperäisesti.

Mitä tulee romaanin yksityiskohtaisesta ja tarkasti kuvattuun sukupuolisuuteen, rakasteluun ja sen ikävään, olisi se käynyt meikäläisen teini-iässä hyvästä oppikirjasta naisen kanssa olemisesta, mutta tällaisia eläviä kuvauksia ei siihen aikaan ollut. Sitä mietinkin matkan varrella, että onko tarpeellista aivan näin vahvasti kuvata Saanan seksielämää sitten, kun se lopulta puhkeaa kukkaan. Kokonaisuus huomioon ottaen vastaukseni kysymykseeni on, että kyllä se hyvinkin sopii ja on tarpeellista. Sen vastakohtana on arkipäiväisyys niin työssä, opiskelussa kuin sänkykamarissakin – aika latteaahan Saanan elämä enimmäkseen on. Lukijan kannalta väriä tuo vivahteikas ympäristökuvaus ja elävä kieli. Tätä arkipäi-

väisyyttä sänkykamarissa, keittiön pöydällä ja monessa muussa paikassa harrastettu tulinen meno korostaa. Se myös maalaa hyvin sen vuoristoradan, mitä elämä on, silloin kun siinä välillä on elämää. Elämä tuo ja elämä vie, kuume nousee ja laskee. Ihmiset ovat kaiken menon keskellä usein vain lastuja laineilla.

Olin aistivani romaanin pitkän kirjoitusprosessin näkyvän siinä, että kirjan alkuosa ei ole tarinallisesti eikä ilmaisultaan aivan yhtä loppuosan kanssa. Ehkä ne on kirjoitettu niin eri aikana, niin eri kulmasta, että viritys vaihtuu alun viihderomaanista matkan varrella romaaniksi ilman etuliitteitä.

Jorma Hyvönen

Kiitos Rosasta!

*Tommy Tabermann
Ruusuja Rosa Luxemburgille, Gummerus, 2011,
57 sivua.*

TOMMY TABERMANIN esikoisteos *Ruusuja Rosa Luxemburgille* ilmestyi keväällä 1970, lähes 42 vuotta sitten. Vain hetkeä aiemmin, jouluaattona 1969, juuri silloin kun *Rosa*-kokoelma oli saanut viimeisen pisteensä, nuori vallankumouksellinen esteetikko erosi (Länsi-)Uudenmaan Kirjoittajista, yhdistyksestä jota oli ollut perustamassa.

Hän - ja veljensä hyvässä ja pahassa - oli toista maata kuin suuri osa muista perustajista: uhmakas, tiedostava ja näki kirjallisen uransa muuna kuin pikkuporvarillisuutena, itsetyytyväisyyden ja ompeluseuramaisuuden hyväksymisenä ja edistämisenä. Lähtötervehdys oli komea ja kannustava, kuin tähdenlento: ”Valtavan suurta ystävyyttä ja myötätuntoa tuntien”.

Kolmen kuukauden kuluttua Tabermann oli kirjailija, ei kirjoittaja.

Yhteistyö jatkui

Uudenmaan Kirjoittajien ja Tabermannin yhteistyö ei suinkaan päättynyt jouluaaton evankeliumiin. Seuraavien 40 vuoden kuluessa laaja-alainen kirjoittaja – ennen muuta runoilija – oli valmis tu-

kemaan perustamansa kirjoittajayhdistyksen ja sen jäsenten toimintaa rohkaisevin viestein, neuvojin ja osallistumalla tilaisuuksiin.

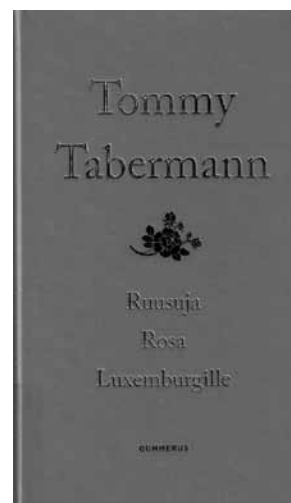
Ruusuja Rosa Luxemburgille valmistui ja ilmestyi samaan aikaan kuin Uudenmaan Kirjoittajat –yhdistys otti ensi askeleitaan. Esikoisen ilmestyessä yhdistyksessä tunnettiin ylpeyttä ja yhteenguuluvuutta; moni sana tai jopa säe oli sellainen, jonka moni jäsen oli tunnistanut Tommyn sanomaksi lyhyen ja myrskyisän jäsenyyden aikana.

Ruusuja Rosa Luxemburgille myytiin nopeasti loppuun eikä sitä juuri liikunut 1970-luvulla antikvariaateissa. Sen sijaan runokirjasta kiersi kopioita kunnes Tabermannin ensimmäiset kootut runot ilmestyivät.

Kukkiva kivi. Valitut runot 1970–1977 (Weilin+Göös, 1978) sisälsi mm. runon Leninistä, joka palatessaan toisi kevään, neekeristä, joka on voinut kantaa elefantinluut flygelin koskettimiin sekä historian laitoksella makaavasta, lasta odottavasta Rosasta, jonka 50 vuotta kestänyt raskaus oli vihdoinkin kypsä. Runoilija tuo lapselle, vallankumoukselle kaikei, sylin täydeltä punaisimpia ruusuja, maanalaisissa kasvihuoneissa kukkaan puhjenneita!

Vielä tuolloin Portugalissa ja Espanjassa elettiin diktatuurissa, joissa vaaleja ei ollut. Kreikassa, missä vaaleja oli vielä hiljan ollut, piti valtaa sotilasjunta.

Nyt ilmestynyt *Ruusuja Rosa Luxem-*

burgille (Gummerus 2011) sisältää kaikki nuoren runoilijan esikoisteoksen säkeet – ja kuinka hyvin ne sopivatkaan myös tähän päivään: Nytkin on kansainvälinen finanssi- ja valuuttakriisi, Yhdysvallat on pyrkimässä häntä koipien välissä tämänkertaisista sodistaan, kuopatuksi luullun sosialismin nykyinen suurvalta on nousemassa maailman suurimmaksi kansantaloudeksi – ja nälkää näkemättömien ahneus saa runoilijan tuomion. Paremmaksi tulevan maailman myötä tai rinnalla runoilija näkee, että ”*Rakkaus on mannertenvälinen eläin, / ehkä lintu, matkaan ammuttu.*”

Pentti Peltoniemi

Romantiikan ajalta

RUOTSALAINEN RUNOILIJ ja toimitaja **Gustav Fröding** (1860-1911) on yksi maansa merkittävimpiä romantiikan ajan runoilijoita. Romantiikan kuolema on ylimainostettu juttu – se elää ja voi hyvin myös nykykirjallisuudessa realismin rinnalla. Romantiikan keskeistä sisältöä ovat tunteet, mielikuviutus ja vaupaus. Vielä nykyäänkin ollaan kiinnos-

tuneita henkimaailmasta, unista, mielen pimeästä puolesta ja muusta ”epätavallisesta”. Kauhu, fantasia, historialliset kertomukset ovat itseään romantiikkaa.

Ohessa Gustav Frödingin runo sekä ruotsiksi että suomeksi. Runon on suomentanut runoilija **Harri Roussi**.

*Gustav Fröding
Ur KUNG ERIKS VISOR
EN VISA TILL KARIN
När hon hade dansat*

*Av ädla blommor vill ja linda
en slinga kring min käras hår,*

*av kära minnen vill jag binda
en krans åt dig för ålderns är.*

*Med mina händer vill jag vira
den kringom den jag haver kär,
dit gråa hår skall kransen sira
ännu, när jag ej mera är.*

*Så däjelig och ung i dansen
min kära är, men icke glad
– så är en tagg i denna kransen
och gift i denna blommors blad.*

*Jag ser en droppe blod, som stänker
av kransen kring min käras hår,*

Päästää häkistä vapauteen

Tuija Wuori-Tabermann
Meitä oli kaksi
 Otava, 2011, 142 sivua.

VANHAT MIEHET NEUVOVAT, että jos valittavana on leski tai eronnut, niin on valittava eronnut. Tällä ei ole koskaan mitään hyvää sanottavaa entisestä puolisoistaan. Sen sijaan leskellä ei ole mitään muuta kuin hyvää mielessään. Tarina kertoo vaurastuneesta liikemiehestä, joka kuolinvuoteellaan osti puolisolleen kaksi autoa, pienen italialaisen kauppakassiksi ja suuren saksalaisen maantieajoon.

– Miksi?

– Vaimoni voi sitten kertoa seuraajaleni, että tämänkin miesvainajani hankki minulle vielä ennen kuolemaansa.

Tarinan nimettömän naisen sijalle voisi sijoittaa **Tuija Wuori-Tabermannin** ja hänen kirjansa *Meitä oli kaksi* (Otava), sillä sellainen määrä valoa, iloa, tuskaa, kaipausta ja selviämistarinaa on kirjan 142 sivuun ladattu. Wuori-Tabermannin kirja laajenee tarkoin puntaroidun sisältönsä ansiosta paljon enemmän kuin puolisonsa menettäneen suruajan kertomukseksi. Sillä on selvästi yleistä merkitystä.

Kirjassa on 36 **Tommy Tabermannin** runoa, joista kahdeksan ennen julkaisematonta, ja jokainen kirjan luku alkaa runolla. Ne johdattavat tekijän muistoissaan, ajatuksissaan tai teoissaan johonkin sellaiseen, joista meillä muilla ei

ole tietoa, mutta joista meille kaikille on hyötyä. Voimme löytää malleja elämän karikoista selviämiseen.

Tämä voi tuntua paatokselliselta tai kliseiseltä, mutta sitä se ei käytännössä ole. Wuori-Tabermann liikkuu Tabermannin tavoin iholla, ajatuksissa – koskettaa pintaa, varoen "... Voimme vain levittää / voimattomat kätemme / toistemme heikkouden / ympärille suojaksi / niin kuin viattomat lapset / tekevät onnettomille aikuisille."

Vuodenkierron jälkeen mies on yhä mielessä, mutta leski saattaa jo nähdä valoa ja on valmis päästämään irti, laskemaan "vapauteen kuin lintu häkistään" ja päätyä toteamaan, että "...niinhän olen tehnytkin. En minä ole halunnut sinun lentoasi, matkaasi hidastaa."

Pentti Peltoniemi

*så är ett kval i allt jag skänker,
 min skänk gör ont, min grans ger sår.*

Gustav Fröding
 KUNINGAS ERIKIN LAULUJA
 LAULU KARINILLE
 kun hän oli tanssinut

*Jalokukista haluan solmia
 armaani kutreille seppeleen,
 rakkaista muistoista tahdon punoa
 ikuisen köynnöksen sinulle.*

*Haluan kohottaa sen hänelle
 jolle rakkauteen sykkäjä,*

*se hohtaa yllä harmaiden hiuksien
 vielä kun pois elämästä jään.*

*Niin hehkeä ja eloisa tanssissa
 on rakkaani, vaan ei iloinen,
 ja niin on myös piikki tässä kranssissa
 ja myrky suonissa lehtien.*

*Näen alla rakkaimpani seppeleen
 ja kutrien – tuskan verivuon,
 kipuja viiltävät lahjat jotka teen,
 köynnökseni haavoja vain luo.*

Suomennot: **Harri Roussi**

Himojen karikko ja mustevyöry

Harri Roussi
Halu ja häpeä
 Neirol, 2011, 93 sivua

UUDENMAAN KIRJOITTAJEN hallituksen jäsen **Harri Roussi**, s. 1943, on aiemmin julkaissut runoja - omakustanteen "Hulluruohoa", 1984, ja hänen näytelmänsä "Kotipesä" esitettiin 1997 Helsingin Anantatalolla. Nyt vihdoon Neirol-kustannuksen kautta ilmestyy runokokoelma "Halu ja häpeä".

Hänen runoutensa muistuttaa kuvallisuudessaan modernin elokuvan kärkinimien, **Luis Bunuelin** ja **Andrzej Wajdan**, filmejä. Se on sisällökästä, perinnettä uudistavaa runoutta:

"Kun kaipaat rohdoksi rakkaan kielen lieventä, syö kaipuun hautuumaan yö. Kirkonseinä vie varjosi ristikseen ..." (s. 48)

Tai klassisemmin:

"Jo aamu, hetkistä kohtalokkain, pois muusat häätää hämärään ..." (s. 31)

Harri osaa hyvin ranskan kieltä, tuntee ranskalaista runoutta ja on suomentanutkin sitä. Kokoelmassa on yksi ranskalaisen sonetin suomennot ja kaksi onnistunutta omaa, suomenkielistä sonettia. Sellaiset ovat, kuten tiedämme, harvinaisuuksia, joita **August Ahlqvist** 1800-luvulla (yleensä turhaan) toivoi.

Roussi on Uudenmaan Kirjoittajien lisäksi toiminut pitkään myös Elävien Runoilijoiden Seurassa (ERS). Toiveenani onkin, että ERS ja UK yhdessä kustantaisivat tekijän ajantasaistaman uusintapainoksen "Hulluruohoa"-kokoelmasta. Niteeseen sisältyisi myös "Kotipesä"-näytelmä.

"Halu ja häpeä" julkaisemiseen johti osaltaan Uudenmaan läänintaiteilijan **Kosti Sirosen** suositus. Olisiko Kosti jo aikaisemmin voinut edesauttaa muillakin tavoin tämän lahjakkaan ja sympaattisen kirjoittajan tekstien julkaisemista runokokoelmaksi? Melko korkeassa iässä julkaistu esikoisteos ei voine olla näillä markkinoilla kovinkaan iso hitti.

Riku Räihä

Sisällissodan punavankileirien naiset eivät olleet susinarttuja

Tietokirjailija Tuulikki Pekkalainen on kirjoittanut kirjan 'Susinartut ja pikku immet' Sisällissodan tuntemattomat naiset Tammi, 2011, 500 s.

TUTKIMUKSEN TARKOITUKSENA on ollut selvittää, miten punakaartissa olleisiin naisiin suhtauduttiin valkoisissa tuomioistuimissa. Kirja kertoo siitä, mitä naisille tapahtui kuulusteluissa ja vankileireillä. Miksi naisia kuoli eniten juuri sunnuntaisin?

Vuoden 1918 sodan jälkeen vankileireillä menehtyi, edelleenkin epävarmojen tietojen mukaan, yhteensä jopa 14 000 vankia. Sodan naisuhreja ja punavankileireillä kuolleita naisia oli yhteensä ainakin tuhat. Osa heistä oli nuoria alaikäisiä tyttöjä.

Korkeimmillaan naisvankien määräksi on arvioitu yli 4 700.

Kirja lähti liikkeelle kahden helsinkiläisnaisvankin kirjoittamasta runosta 'Sotavangit nro 7' eli naiset Huoneessa nro 7 Hämeenlinnan vankileirillä. Teoksen nimessä esiintyvä 'susinarttu' on lainattu kirjailija Ilmari Kiannon lehtikirjoituksesta, jossa hän nimitti punaisen osapuolen naisia susinarttuiksi.

Pekkalainen toteaa kirjassaan, että punainen nainen oli uhka yhteiskunnalle. Pahimmillaan kysymys oli naispelosta. Naisvihan huipentuma, naisten eläimellistäminen, johti jopa niin pitkälle, että naisia aiottiin polttomerkitä.

Korsnäissä suojeluskuntalaiset olivat kuumentaneet poltinraudat, joilla yleensä oli merkitty lehmiä ja sikoja ja olivat aloittamassa naisten merkitsemistä, kun nimismies ehti väliin.

Valkoisen Suomen käsitykset punaisista naisista olivat pitkään myyttien ja stereotyyppien luomia. Punaisiin naisiin

kohdistui sekä inhoa, pelkoa että vihaa, joka kesti pitkään, vuosikymmeniä tai jopa naisen eliniän.

Kuvattaessa naiskaartilaisia "he hyökäsivät kuin villityt" kiihottivat miehiä rivoiin sanoihin, nuo "villiintyneet naiskaartilaiset", "lierihattuiset raivottaret" tai "punaiset pyövelit", jotka liittyivät satapäisinä laumoina rintamajoukkoihin. Nämä "naisilmiot" luikertelivat pitkin rintamia, olivat "vihaista kiehuvia raastuneita ja eläimellisiä petoja" ja epärationaalisia antinaisia, joiden henki haisee juodulta vereltä". Nämä "rahvaan amatoosoonit" pettivät kansakunnan siveellisen kunnian.

Suojeluskuntalaiset yleensäkin olivat ne tahot, joiden lausuntojen perusteella naisia vangittiin ja esitettiin teloitettavaksi. Naiset eivät välttämättä saaneet oikeutta kuulusteluissa, jos he olivat köyhiä työläisiä, naimattomia lasten äitejä, irtolaisia tai mustalaisia. Lannettavaa oli, jos oli "seurusteltu ryssien kanssa".

Toisaalta hyvämaineiset talon tyttäret saivat helpommin siveän leiman, koska he olivat olleet kotitalallaan töissä, olivat kotona 'viihtyviä', ahkeria ja säännöllisiä.

Todellisuudessa vähissä olivat ne susinartut ja pikkuimmet, jotka lähetettiin vankileireille. Valtaosa heistä oli tehtaisa ja talouksissa työskenteleviä tavallisia naisia. Harvat olivat käyneet edes kouluja, jotkut ehkä kiertokoulun.

Suurin osa vankileireille joutuneista oli toiminut ruoanlaittajina, tiskaajina tai kahvinkeitäjinä.

Se miksi naisia varsinkin Hämeenlinnassa ja Lahdessa kuoli nimenomaan sunnuntaisin, lieinee johtunut siitä, että teloittajat olivat töissä viikolla ja he ehtivät 'puhdehommiin' vasta viikonloppuisin.

Merkille pantavaa sekin, että kirkko ja papisto suhtautui kielteisesti naisvankeihin.

Pekkalaisen tutkimuksessa ensi kertaa esillä ovat valtiotrikosoikeuksien ja valtio-

rikosylioikeuksien jäsenten nimet (joista ei ole kirjaa), kuulustelijat, lausuntojen antajat ja syyttäjät tapausten yhteydessä.

Kirjailija on tehnyt suuren työn koottessaan laajan tietomäärän yksin kansiin. Esille on tullut paljon myös sellaisia asioita, jotka vaativat vielä lisäselvityksiä. Tällaisia ovat mm. raiskaukset ja lasten kohtalot.

Kuvaavaa on, että viralliset paikkakuntien historiateokset ovat enimmäkseen valkoisia. Mm. Hämeenlinnan historia (1980-luvulta). Vankileirien tapahtumat sivuutetaan ja valkoisten voittoa ylistetään. Punaisia syyllistettiin, vaikka useimmiten punakaartiin lähdettiin ruoan ja työttömyyden vuoksi. Lapset saivat kärsiä vanhempien tekojen takia. Lapset haluttiin ottaa pois punaisilta äideiltä.

Samalla kun Pekkalainen myöntää, että tänä päivänä elämme eri aikakaudessa, erilaisine arvoinemme ja tasa-arvokäsityksin, hän myös aivan oikein kysyy: Entä ihmisyyys?

Kari Varvikko

Lupsakan asiallinen Väyrynen

*Paavo Väyrynen
Huonomminkin olisi
voinut käydä
Helsinki-kirjat, 2011,
250 sivua*

EUROOPPA- JA ulkomaankauppaministeri **Alexander Stubb** kommentoi uunituoretta **Paavo Väyrysen** kirjaa toteamalla, että siinä on hänestä kerrottua skeidaa peräti neljälläkymmenellä seitsemällä sivulla. Paavo siihen, että omaapa on tekstisi.

Väyrynen on julkaissut 40 vuoden aikana parikymmentä kirjaa. Ne ovat vahvasti aatteellisia, alkiolaisuutta käyttännön politiikkaan soveltavia, mutta myös teoreettisesti aatepohjaa tarkastelevia ja osin omaelämäkerrallisesti politiikan tapahtumia tilittäviä. Kirjoissa on vahva kerronta, joka perustuu ilmeisesti siihen, että Väyrynen ei ole niinkään mielipidekirjoittaja kuin tiedemies. Viimemainittu ominaisuus poliitikko Väyrysestä tahtoo hänestä kirjoittavilta unohtua.

Dosentti Väyrysen uusin kirja *Huonomminkin olisi voinut käydä*, on esseekokoelma, jonka hän aloittaa mielenkiintoisesti pohdiskelemalla jossittelua, kontrafaktuaalisuutta. Omasta elämästään Väyrynen löytää kosolti tapahtua, joissa olisi voinut käydä toisinkin. Ehkä tässä kirjassa Väyrynen avaa eniten omaa sisintään sitten 1990-luvun puolivälin kahden Totuus-kirjansa. Vieraillessaan lokakuussa Uudenmaan Kirjoittajien vieraana Työväenliikkeen kirjaston kirjakahvilassa Väyrynen selvensi, miksi tarvittiin peräti kaksi *On totuuden aika* –kirjaa:

– Joku toimittaja osasi kertoa, että kun kummassakin oli puolិតотuus, niin yhdessä kirjat muodostavat koko totuuden! hauskuutti Väyrynen.

Nykyään Väyrynen osaa nauraa it-

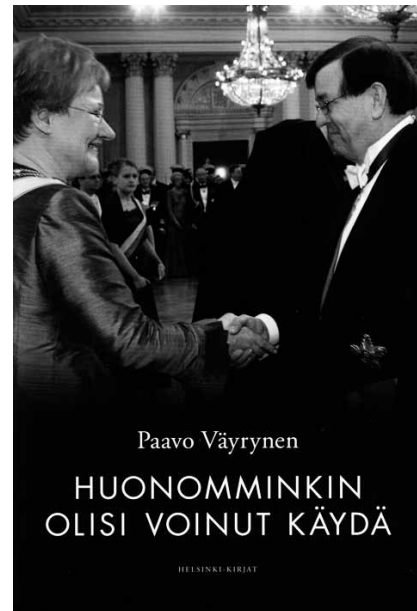
selleen, ja Huonomminkin olisi voinut käydä –kirjan perusteella tekijä Väyrysen takana on nainen, **Vuokko**. Vaimo ei kuitenkaan ole vain tuki, vaan rinnalla kulkija.

Kirjan esseet käsittelevät mm. Euroopan unioniin liittymistä, euroa, 1990-luvun alun lamaa, tapahtumia viime hallituskaudella ulkoministeriössä, median pelejä ja vahvaa presidenttiyttä sekä tietysti viime kevään keskustalle kohtalokkaan huonosti mennyttä eduskuntavaalia. Väyrynen on ennenkin todennut puolueensa alamäen syyksi aatteettomuuden, niin myös tällä kertaa. Ulkopuolinen lukijakin voi ihmetellä mitä tekemistä finanssikapitalismin puolustaja **Olli Rehnillä** ja alkiolaisella Paavo Väyrysellä on saman puolueen sisällä käytävässä presidenttiehdokas-keskustelussa.

He, jotka eivät ole lukeneet Väyrysen kirjoja, voivat aloittaa tästä. Kirja on nopealukuinen, mielenkiintoinen ja luultavasti monelle yllättävä: kirjoittaja osoittautuu mieheksi, joka tosin on eliitin kanssa usein napit vastakkain, mutta melko lailla sittenkin tavallinen suomalainen. Yrittäjänä Väyrysten vastoin käymiset esimerkiksi kuntabyrokratian kanssa panee näkemään, että ei yrittäminen ole aina helppoa edes poliittiselle julkisuuden henkilölle.

Väyrynen on erinomaisen hyvä kirjoittaja. Teksti osuu oikeisiin kantoihin nasevasti edeten juohevasti asiaa kuljettaen. Kertomansa mukaan Väyrynen on kirjoittanut kaikki kirjansa. Kerran hän on yrittänyt sanelua, mutta ei kokenut siten onnistumisen tunnetta.

Aivan kaikkeen ei ole pakko uskoa. Kun Väyrynen kertoo suhtautuneensa **Urho Kekkoseen** kielteisesti 1960-luvun lopussa presidentin ”vasemmistolaisuuden” vuoksi, syntyy epäluulo. Kekkonen sentään avitti nuoren Väyrysen uraa tavalla, jota ilman hän ei voisi sanoa olleensa ministeri viidellä vuosikym-

menellä. Olisiko Väyrynen uinut niin lähelle ”sosialisti” Kekkosta kuin teki?

Kirjan nimi on syntynyt hyvästä pohjoisen tarinasta. Sitä lukiessa nauraa. Toisaalta asiapitoinen kirjoittaja sanoo, kuten Väyrysen pitää: ”Teokseni tähtää siihen, että suomalaisen poliittisen keskustelun ja päätöksenteon taso kohoaisi.”

Jussi Särkelä

Nimetön Kirjallisuusvisa ELIAKSEN lukijoille

Sensaatiomainen uutuus ensimmäisenä Suomessa: Osallistu Kirjallisuusvisaan, jolla ei vielä ole nimeä! Voit voittaa arvokkaan kirjepalkinnon sekä osallistumalla Kirjallisuusvisaan että ehdottamalla nimettömälle nimi.

OSALLISTUAKSESI KISAAN Sinun on vain täytettävä alla oleva kuponki. Osallistumalla et sitoudu mihinkään. Sujauta siis kuponki kirjekuoreen ja postita se osoitteeseen:

Uudenmaan Kirjoittajat ry
PL 311
00531 HELSINKI

Nimetön kirjallisuusvisa on rehti ja reilu. Arvonnan suorittaa Uudenmaan Kirjoittajien jäsen, kirjailija **Annakaisa Iivari** poliisiviranomaisen valvonnassa. Ensimmäisen arvonnassa voittajat saavat palkintonsa joulukuun loppuun 2011 ja toisen arvonnassa voittajat 29.2.2012 mennessä.

Nimikilpailun voittajan ratkaisee Eliaksen päätoimittajan Kari Varvikon johdolla kokoontuva Kirjallisuusvisan nimiraati.

Kaikkien voittaneiden nimet julkaistaan ELIAS-lehdessä 1/2012, joka ilmestyy huhtikuussa, sekä uudenmaan kirjoittajien kotisivulla www.ukir.info heti kummankin arvonnassa jälkeen.

Vastaa ja voita!

Koska Elias-lehteä luetaan syksystä kevääseen ja keväästä syksyyn, on Kirjallisuusvisa kaksivaiheinen: Ensimmäisessä arvonnassa ovat mukana 20.12.2011 mennessä vastauksensa lähettäneet ja toisessa 20.2.2012 mennessä vastanneet.

Voit osallistua kumpaankin arvontaan, sillä helmikuun arvonnassa ovat mukana kaikki vastaukset. Suomalaisessa urheiluhengessä kaikki vastaukset huomioidaan. Onnettaren suosiossa voit siis voittaa kaksi kirjaa!

Kirjallisuusvisan huikeat palkinnot:

- **Pamuk, Orhan, Hiljainen talo** (suom. Tuula Kojo), Orhan Pamukin moniääninen romaani Hiljainen talo kuvaa kolmen sisarusten vierailua 90-vuotiaan isoäitinsä luona pienessä merenrantakaupungissa lähellä Istanbulia
<http://www.tammi.fi/kirjat/>
ISBN/9789513142735/

- **Tuominen, Pirjo, Tuonelan Joutsen**
Sukutarinoiden taitaja yllättää jännitysromaanilla
<http://www.tammi.fi/kirjat/>
ISBN/9789513162184/

- **Isomäki, Risto, Con rit**
Kiihkeärytmisen ekotrillerin, jossa ikiaikainen myytti muuttuu todeksi
<http://www.tammi.fi/kirjat/>
ISBN/9789513162771/

- **Kaarnakari, Ville, Operaatio Übung -42**
Riuskaotteinen uuden sukupolven sotaromaani
<http://www.tammi.fi/kirjat/>
ISBN/9789513156275/

- **Luhtanen, Sari, Tuulin viemää**
Pakko löytää jostain sulhanen kun hääpäivä on kerran sovittu.
<http://www.tammi.fi/kirjat/>
ISBN/9789513160333/

- **Tranströmer, Tomas, Kootut runot** (suom. Caj Westerberg)
Vuoden 2011 Nobel-palkitun ruotsalaisen Tranströmerin kestävin tuotanto Westerbergin upeina suomennoksina

*Täytä vastauskupponki. Leikkaa ja postita se osoitteeseen
Uudenmaan Kirjoittajat ry, PL 311, 00531 HELSINKI*

KYSYMYKSET:

Ketkä kirjailijat piilottelevat seuraavien
kirjailijanimien takana: Kristian Korppi, Leo Arne?

Kuka tunnettu suomalainen kirjailija oli syntyjään virolainen?

Kuka oli se suomalainen kirjailija, jonka tuotannosta osa syntyi
Virossa ja käsitteli virolaisia aiheita? Tätä kirjailijaa myös
virolaiset pitävät omanaan, eivätkä syyttä.

Millä kielellä kaksikielisestä kodista lähtöisin oleva
Tommy Tabermann alun perin kirjoitti tuotantonsa?

Minkä maan kansalainen kirjailija Raymond Chandler oli?

Kuka tunnettu suomalainen kirjailija on syntynyt
Kalkutassa, (nyk. Kolkata) Intiassa?

Millä nimellä tunnetaan naisasiaa vankasti ajanut kirjailijatar,
joka eli 1844–1897? Syntyjään hän oli Ulrika Wilhelmina Johnsson.

Kirjailijan etunimi on Simo. Mikä on hänen sukunimensä?
a) Kätäläinen, b) Savolainen, c) Koiranen, d) Hämläinen?

Kirjan nimi on Loma Losissa, ja sen on kirjoittanut Manninen.
Kuka heistä: Kirsti, Arto, Katri vai Satu?

Ernest Hemingwayn mukaan Yhdysvaltain moderni kirjallisuus
alkoi romaanista, jonka nimessä esiintyy suomalaista tarkoittava
sana ”Finn”. Mikä on kirja ja kuka kirjailija?

Ruotsalaisen nobelistin Tomas Tranströmerin suomentaja on
runoilija, joka sai Tranströmer-käännöksistään Kansan
Sivistysrahaston Irene ja Kalevi Sorsan kääntäjäpalkinnon jo
vuonna 2005. Kuka on tuo kääntäjä-runoilija?

EHDOTUKSESI KIRJALLISUUSVISAN NIMEKSI:

Nimesi _____

Osoitteesi _____

Puhelinnumerosi _____

Allekirjoituksesi _____

Pvm: _____

Kiitos osallistumisestasi!

VASTAUKSESI:

Rastita ruutu mikäli haluat tutustua kult-
tuurilehti ELIAKSEEN ja tilata lehden neljä
seuraavaa numeroa erikoishintaan 16 euroa!

Haluan mielelläni tutustua
kulttuurilehti Eliakseen!

Kirjakahvilassa kirjoittajat kohtaavat

Keväällä 2010 alkanut yhteistyö Työväenliikkeen kirjaston ja Uudenmaan kirjoittajien välillä jatkuu. Se ei ole mikään ihme, sillä tilaisuuksiin ovat olleet tyytyväisiä niin vierailevat kirjailijat kuin yleisökin.

Palataan vielä syksyyn 2010. Lokakuussa kahvilassa vieraili kirjailija **Pauliina Susi**, jolta oli juuri ilmestynyt romaani *Nostalgia* (Tammi, 2010). Se kertoi freelancer-toimittajan yhdestä helvetillisestä työviikosta. Hänen aiemmat romaaninsa ovat Tammen kustantamat *Ruuhkavuosi* (2005), *Lukot* (2008) ja *Pyramidi* (2009).

Marraskuussa vireraana oli **Jani Saxell** tuoreen romaaninsa kanssa (Unenpäästäjä Florian, Avain, 2010). Kirja on järjestyttävä eepos Euroopasta ja sen laidoilta – Romaniasta ja Suomesta. Muuta Jani Saxellin tuotantoa ovat: *Ensilumi* (2002, novelleja, WSOY), *Minä, Lotta ja Päivikki* (2003, romaani, WSOY), *Huomispäivän vartijat* (2007, novelleja,

Pauliina Susi on kirjoittanut romaaneja, joiden aiheet ovat nousseet keskusteluihin. Kuva: John Kiviranta

Jani Saxell kertoi kirjansa teemasta – ihmisyydestä. Romaanin tapahtumien taustalla on laaja selvitystyö. Kuva: Jorma Hyvönen

Avain) ja *Vaihtoehtoinen USA* (2009, reportaasi, Avain).

Syksy alkoi runoilla

Syyskuun 1. päivä oli Kirjakahvilassa runoilija **Harri Roussin** kokoelman (*Halu ja häpeä*, Neiro, 2011) julkistamistilaisuus. Isäntänä toimi **Riku Räihä**, ja illassa esiintyi myös laulaja **Lauri Kojo**.

Harri Roussi luki runojaan. Kuva: Jorma Hyvönen

UUDENMAAN KIRJOITTAJAT ry:n JÄSENHAKEMUS

Palautusosoite: Uudenmaan Kirjoittajat ry, PL 311, 00531 HELSINKI

TÄYTÄ TEKSTAAMALLA, KIITOS!

Sukunimi: _____

Etunimet: _____

Jakeluosoite: _____

Puhelin: _____

Postinumero: _____

GSM: _____

Toimipaikka: _____

Sähköposti: _____

Syntymäaika: _____

Sukupuoli: ☐ Nainen ☐ Mies

Poikkeava jäsenmaksu: ☐ Koululainen ☐ Opiskelija

Paikka: _____

Aika: _____

Allekirjoitus: _____

Hyväksytty jäseneksi ☐ Pvm.: _____

Hakemus numero: _____ Maksupvä: _____

*) Ei hyväksytty jäseneksi ☐ Pvm.: _____

*) Perustelu lähetetty hakijalle kirjeitse pvm.: _____

Liittymismaksu Eur 5,00, jäsenmaksu/v Eur 20,00. Koululainen (yli 15v.) tai perusopiskelija Eur 10,00/v.

Lisätietoja: www.ukir.info

Olli Pusa kirjoitti kirjansa verkkoon, jossa Renkien kaappaus sai nopeasti laajan lukijakunnan. Jorma Hyvönen kyseli. Kuva: Jorma Hyvönen

Työeläkejärjestelmässä pitkän päivätyön tehnyt **Olli Pusa** kertoi 22.9. verkkokirjastaan Renkien kaappaus. Tilaisuus oli sikälikin merkittävä, että se oli Työväenliikkeen kirjaston historian ensimmäinen verkkokirjatilaisuus. Renkien kaappaus kertoo kuinka Suomen työeläkejärjestelmä kaapattiin yhteiskunnan valvonnasta pienen sisäpiirin keinotteluvälineeksi.

Tuulikki Pekkalainen tutkimuksen lähtökohta oli runo, joka oli kirjoittanut kaksi naista vankileirin sellissä. Kuva: Jorma Hyvönen

Lokakuun 13. päivänä vieraana oli tietokirjailija, historianantutkija **Tuulikki Pekkalainen**. Hän kertoi vuoden 1918 Hämeenlinnan vankileirin naisvankien kohtaloista kertovasta kirjastaan (Susinartut ja pikku immet, Tammi 2011).

Presidenttiehdokas **Paavo Värynen** oli vieraana 17.10. Puheena oli hänen tuorein kirjansa, Huonomminkin olisi voinut käydä – esseitä, elämästä, politiikasta ja yrittämisestä (Helsinki-kirja, 2011). Puhetta riitti myös hänen muusta tuotannostaan, filosofiastaan ja presidenttiehdokkuudestaan.

Paavo Värynen osasi ottaa yleisönsä ja Jussi Särkelä hallitsee tilanteen haastattelijana. Kuva: Jorma Hyvönen

Samalla viikolla, 22.10. vieraana oli päätoimittaja, kirjailija **Ulla-Maija Paavilainen** ja hänen kirjansa Kummitäti (Otava, 2011).

Lehtemme ilmestymisen jälkeen syksyn vieraista ovat vielä vuorossa 17.11. politiikan toimittaja **Unto Hämmäläinen** ja hänen uunituore kirjansa Suomi Orwellin vuonna 1984 (Helsingin Sanomat, 2011), runoilija **Tommi Parkko** 24.11. (Kirjoita runo, Avain 2011 ja Pelikaani, runoja Savukeidas 2011) sekä syyskauden kruunaten 15.12. kirjailijat **Tarja Okkonen** (Kolmas kokoelma, novelleja, 2011) ja **Päivi Sihvola** (Kuume, romaani, Edico, 2011).

Ulla-Maija Paavilainen kertoi kirjojensa taustoista ja syntymisproesseista. Kuva: Jorma Hyvönen

Keväällä uutta perinnettä

Jo perinteiseen tapaan ja uutta luoden Kirjakahvilassa on esillä sekä tieto- että kaunokirjallisuutta. Kevätkaudella vierailijoina ovat muun muassa kirjailija **Selja Ahava** (Eksyneen muistikirja, romaani, Gummerus 2010), ulkoasiainneuvos, tutkija **Juhani Suomi** (Entä tähän tällä puolen, Siltala 2011), kirjailija **Timo Sandberg** (historiikkien tekemisestä), **Matti Putkonen** (omaelämäkerta), peruspalveluministeri **Maria Guzenina-Richardson** (Unelmatehdas-access all areas, WSOY, 2004) ja yhdessä **Seppo Pietikäisen** kanssa Parisuhteen Puuhakirja (WSOY, 2005) ja historioitsija **Markku Kuisma** (tietokirja Saha, Siltala ja Sodasta syntynyt, WSOY 2010).

Kirjakahvila kokoontuu kevätkaudella Työväenliikkeen kirjastossa kerran pari kuukaudessa torstaina klo 18–19.30, Sörnäisten rantatie 25, Helsinki. Kahvi/teetarjoilu. Vapaa sisäänpääsy.

Tarjoa kirjoittamiseen liittyvää artikkeliasi julkaistavaksi Eliaksessa!

Artikkelin yhteyteen toivomme myös 300dpi:n kokoista valokuvaa.

Teksti laatikosta – käsikirjoituksesta kirjaksi

- **Mitä tekisin tekstilleni?**
- **Onko tekstistäni ainesta käsikirjoitukseksi?**
- **Kuinka viimeistellä käsikirjoitus kirjaksi?**
- **Kuvat ja piirrokset osana käsikirjoitusta?**
- **Kuka kirjan painaa, miten ja mitä maksaa?**

Nämä ovat yleisimmät kysymykset, joita Uudenmaan Kirjoittajien suosituilla, kirjastoissa pidettävillä Tekstiklinikoilla tehdään? Useimmiten kyse on kirjoittajan mielessä suurilta tuntuvista kynnyksistä, jotka ylittyvät yllättävän helposti.

Tietenkään käsikirjoitus ei yhdellä tai kahdella vastauksella valmistu, mutta tärkeää on päästä eteenpäin. Hioa, ja mietiä, mietiä ja hioa – ja laittaa piste.

Myöskään askel käsikirjoituksesta kirjaksi ei ole monimutkainen mutta matka voi sisältää yllättäviä kuoppia. Kuinka ne on helpointa väistää? Mitä kannattaa tehdä? Mikä olisi sopiva ja edullinen painopaikka kymmenistä vaihtoehtoista?

Uudenmaan Kirjoittajat on auttanut harrastaja- ja ammattikirjoittajia jo vuodesta 1969. Työmme jatkuu suomeksi ja ruotsiksi.

Ota yhteyttä ja kysy sähköpostitse uudenmaan@gmail.com
ja / och författare Christina Hammar rouvarask@gmail.com

Puhelimitse lisätietoja:

sihteeri Jorma Hyvönen 040-5490947 (jorma.hyvonen@alpa.inet.fi)
puheenjohtaja Pentti Peltoniemi 040-5012648 (media.peltoniemi@pp.inet.fi)
päätoimittaja Kari Varvikko 0400-447507 (kari.varvikko@eepinen.fi)

Uudenmaan Kirjoittajat ry
– kirjallisen kulttuurin tekijä ja edistäjä jo vuodesta 1969